

เพลงที่ไชยร เพลงประกอบการ เล่นละคอน

เวลาที่เล่นละคอนรำ ผู้ดูจะสามารถเข้าใจได้ว่าตัวละครคนกำลังแสดงกิริยาอาการอย่างไร หรือตกอยู่ในอารมณ์อย่างไร เมื่อตัวละครคนทำท่ารำ การรำในละคอนรำนั้นมีอยู่ ๒ ประเภท คือ

๑. รำหน้าพาทย์ คือการรำเข้ากับเพลงปี่พาทย์ ซึ่งมีดนตรีประกอบเพลงสำหรับรำโดยเฉพาะ
๒. รำบท คือการรำไปตามบทร้อง เพื่อแสดงท่าทางให้ผู้ดูเข้าใจ

เพลงปี่พาทย์ที่ไชยประกอบการรำหน้าพาทย์นี้เรียกว่า เพลงหน้าพาทย์ ซึ่งอาจแบ่งออกตามหลักของ ทลตรี หลวงวิจิตรวาทการ ได้เป็น ๗ พวกดังนี้

๑. สำหรับการไปและมา
๒. สำหรับการยกพล
๓. สำหรับการสนุกสนาน
๔. สำหรับการสำแดงฤทธิ์เดช
๕. สำหรับการทอสู
๖. สำหรับการแสดงความรักใคร่
๗. สำหรับการนอน

เพลงเหล่านี้มีข้อกำหนดไว้สำหรับไชยร เพลงประกอบการ เล่นละคอน ดังนี้

๑. เพลงที่ไชยสำหรับกิริยาไปและมา โดยทั่ว ๆ ไปไชยอยู่ ๑๔ เพลง คือ
  - ๑.๑ เสมอ ไชยสำหรับการไปมาเข้าออกตามปกติ
  - ๑.๒ เพลงฉิ่ง ไชยสำหรับการไปมาอย่างนวยนาด กรีกกราย
  - ๑.๓ เขิก ไชยสำหรับการไปมาอย่างรีบร้อน
  - ๑.๔ บาทสฤณี ไชยสำหรับการไปอย่างเป็นที่ ไชยเฉพาะพระ
  - ๑.๕ พระยาเดิน ไชยสำหรับการไปมาของผู้สูงศักดิ์
  - ๑.๖ เขิกฉาน ไชยสำหรับการไปมาของพระรามและพระลักษมณ์
  - ๑.๗ รุกน ไชยสำหรับการไปมาของพระรามและพระลักษมณ์
  - ๑.๘ เสมอขามสมุทร ไชยสำหรับการไปมาของพระรามและพระลักษมณ์

- ๑๑.๘ ชุบ ไช้สำหรับการไปมาของนางชั้นต่ำ เช่นนางกำนัล
- ๑๑.๑๐ เหาะ ไช้สำหรับการไปมาทางอากาศ
- ๑๑.๑๑ โคมเวียน ไช้สำหรับการไปมาทางอากาศ
- ๑๑.๑๒ กลม ไช้สำหรับการไปมาของเทวดาหรือพระอินทร์
- ๑๑.๑๓ เขามาน ไช้สำหรับการเขามานหรือเข้าในทอง
- ๑๑.๑๔ แผละ ไช้สำหรับการไปมาของสัตว์มีปีก
๒. เพลงที่ใช้สำหรับการยกพล ไช้อยู่ ๒ เพลง คือ
- ๒.๑ กราวนอก ไช้สำหรับการยกพลมนุษย์หรือพลลิง
- ๒.๒ กราวใน ไช้สำหรับการยกพลของยักษ์และสำหรับการไปมาของยักษ์ตนเดียวกันใช้
๓. เพลงที่ใช้สำหรับความสนุกสนานเบิกบานใจ ไช้อยู่ ๖ เพลง คือ
- ๓.๑ กร่าวรำ ไช้สำหรับการเยาะเย้ยสนุกสนาน
- ๓.๒ สีนวล ไช้สำหรับความรื่นรมย์อย่างธรรมดา
- ๓.๓ ดุจฉาย ไช้สำหรับความภาคภูมิใจ เมื่อได้เก่งตัวหรือแปลงตัวให้สวยงาม
- ๓.๔ แมศรี ไช้สำหรับความภาคภูมิใจ เมื่อได้เก่งตัวหรือแปลงตัวให้สวยงาม
- ๓.๕ เพลงช้า ไช้สำหรับความเบิกบานอย่างธรรมดา
- ๓.๖ เพลงเร็ว ไช้สำหรับความเบิกบานอย่างธรรมดา มักใช้ทอดจากเพลงช้า
๔. เพลงที่ใช้สำหรับการสำแดงฤทธิ์เดช ไช้อยู่ ๖ เพลง คือ
- ๔.๑ ตระนิมิตร
- ๔.๒ ทรุสณมิมาท
- ๔.๓ ชำนั้น
- ๔.๔ กระบองกัน
- ๔.๕ คูกทพย ไช้สำหรับการมาของผู้มีมหาฤทธิ์ฤทธิ์
- ๔.๖ รั้ว ไช้ทั่ว ๆ ไปในการสำแดงเดช มักใช้ทอดหลายเพลงอื่น
๕. เพลงที่ใช้สำหรับการทอสู ไช้อยู่ ๓ เพลง คือ
- ๕.๑ เขิกกลอง ไช้สำหรับการทอสูโดยทั่ว ๆ ไป

- ๕.๒ เชิดนี้ ใช้สำหรับรำก่อนจะทำการสำคัญในการรบ หรือก่อนใช้อาวุธสำคัญ
 ๕.๓ เชิดนอก ใช้สำหรับการจับหรือขับไล่

๖. เพลงที่ใช้สำหรับการแสดงความรัก ใ้ช้อยู่ ๒ เพลง คือ
 ๖.๑ กล่อม
 ๖.๒ โลม

๗. เพลงที่ใช้สำหรับการนอน ใ้ช้เพลงตระนอน (๑)

การแบ่งพวกของเพลงหน้าพาทย์ดังกล่าวนี้ ไม่ได้แบ่งให้ละเอียด คงใช้เป็นหลักกว้าง ๆ เท่านั้น ยังมีเพลงหน้าพาทย์อีกหลายเพลงที่ไม่ได้รับการจัดเข้าอยู่ในพวกใดพวกหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นเพลงเก่าที่ยังใช้ต่อมาจนถึงปัจจุบัน หรือหมดความนิยมไปแล้ว

เพลงที่ใช้บรรเลงประกอบการรำบท เรียกว่า เพลงตะคอน เพลงตะคอนบางเพลงก็ใช้ร้องอยู่ในการเล่นตะคอนรำปัจจุบัน แต่บางเพลงก็ไม่ปรากฏว่ามีใช้ เช่น เพลง"จ่ายของ" ในเรื่องพระรถเมรี

บทตะคอนนอกสมัยกรุงศรีอยุธยา มีเพลงหน้าพาทย์และ เพลงตะคอนบรรเลงประกอบอยู่มาก เพลงหน้าพาทย์บางเพลงมีที่ใช้นอกเหนือไปจากหลักที่กำหนดไว้ เช่น เพลงเชิด นอกจากจะใช้นับบรรเลงประกอบการไปมาอย่างริบรอนของตัวตะคอนแล้ว ยังใช้นับบรรเลงประกอบการต่อสู้ของตัวตะคอนได้อีกด้วย

ตามปกติ เพลงหน้าพาทย์มักจะปรากฏอยู่หลังบทกลอน เพื่อแสดงว่าตัวตะคอนได้ทำกิริยาอาการหรือแสดงอารมณ์อย่างไรไปบ้างแล้ว และเพลงตะคอน มักจะปรากฏอยู่หน้าบทกลอน เพื่อบรรเลงประกอบการแสดงที่ทำไปตามบทของตัวตะคอน แต่ปรากฏว่าในบทตะคอนนอก มีเพลงหน้าพาทย์บางเพลงอยู่ทั้งหลังบทและหน้าบท จึงยากแก่การตัดสินว่า เพลงใดจะเป็นเพลงหน้าพาทย์และเพลงตะคอนอย่างแท้จริง นอกเหนือไปจากเพลงที่เรารู้จักกันคืออยู่แล้วว่าเป็นเพลงชนิดใด ดังนั้นจึงได้แบ่งแยกเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบการเล่นตะคอนนอกในสมัยกรุงศรีอยุธยา ออกเป็น ๒ ประเภท

คือ เพลงที่ปรากฏอยู่หลังบทกลอน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเพลงหน้าพาทย์ และ เพลงที่ปรากฏอยู่หน้าบทกลอน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเพลงละคอน

การแบ่งแยกเพลงออกเป็น ๒ ประเภทนี้ ได้ยึดตามแบบอย่างบทละคอนรำสมัยรัตนโกสินทร์
คือพระราชนิพนธ์อุณรุท ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (๒) พระราชนิพนธ์โอเทนา (๓)
และพระราชนิพนธ์บทละคอนในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (๔) บทละคอนนอกสมัยกรุงศรีอยุธยาแต่ละเรื่อง จึงมีเพลงที่ปรากฏอยู่หลังบทและหน้าบทประกอบอยู่ ดังได้ยกตัวอย่างมานี้

การแยก

เพลงที่ปรากฏอยู่หลังบท

เสมอ

มาถึงซึ่งยังกรุงมีร์

อึ่งพระจำปีเป็นใหญ่

ลงจากอาษา...คลาไคล

เฝ้าไท้ราชกระสัจตรา

เสมอ (๕)

๗

เชิด

หนีรุกมานาที่ฝั่ง

ควยกำลังพลยักษ์หักหาร

แรงใจโรมันประจันบาน

- (๒) พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก, บทละคอนเรื่องอุณรุท (พระนคร: โรงพิมพ์สามมิตร, ๒๕๑๔).
- (๓) พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย, บทละคอนนอกกรวม ๒ เรื่อง (พระนคร: ศิลปาบรรณาการ, ๒๕๐๖).
- (๔) พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย, บทละคอนเรื่องโอเทนา (พิมพ์ครั้งที่ ๗ พระนคร: ศิลปาบรรณาการ, ๒๕๑๐).
- (๕) การแยก เล่ม ๒, เลขที่ ๓๐, มีคที่ ๔, หน้า ๖.

พลมารใส่รุกมาทุกที เชือก (๖)
 ๗

พระยาเกิน

เห็นพระสหายคำเนินมา
 คุกเข่าลากจิกจรชิดสงไส
 ลงจากแพนรั๊กบักใจ
 เสด็จไปทอนรับจับพลัน พญาเกิน (๗)
 ๗

ขุม

บักนั้น
 กำมันรับสั่งไสเกษา
 कांगคนตนลานกลานออกมา
 รีบไปปรากฏปราทั้นโต ขุม (๘)
 ๗

กลม

คิดแล้วเท่านั้น... ทัพนาน
 มีฆวารขึ้นขึ้นสมมาย
 ออกจากประสาตแก้วแพรวพราย
 ผันผายสุดงทงไพร กลม (๙)
 ๗

กราวนอก

สั่งเสกเสด็จเข้าที่สง
 แดงองคียงยวทกวคั่น
 แลวดวงเลยมาเกยจับพลัน

-
- (๖) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๔.
 (๗) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๖.
 (๘) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๓.
 (๙) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๐.

ไ้ยกทลันสน์จนไป กราวนอก (๑๐)
๗

กราวรำ

จะสามึงเคยวินี่เหมอินซึ่มค
กู่จะงคไวทามนทากอน
ไ้มาพรอมกันจะบั้นรอน
ทั้นไหเป็นทอนปอณแรงกา ๗ เจริจา (๑๑)

เพลงชา

เมื่อนั้น
องค์ระมารคามารสี
จึงภาพรทิดคามารี่
ไปเฝ้าพระสามีมิตันนาน ๗ เพลงชา (๑๒)

คฤพาทย

กรทิมบาทรองกองโกลา
ไ้ในยะนาดังควงสุริฉาน
ไ้ทรินทินนะชาคประมาทมาร
จะว้ายปรานไมทั้นพริบตา ๗ คฤพาทย (๑๓)

รั้ว

ครั้งถึงศาลาพะนาเวท
ที่พระการะเกษเทออาไ้
จึงสำแดงแมลงอิทฤทธิไกร

(๑๐) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐.

(๑๑) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๑.

(๑๒) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐.

(๑๓) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๗.

จึงเข้าไปในทมิฬรา วั (๑๔)

เช็กนี้

พรองจึงทรงเข้ากสิล

เคลื่อนขึ้นจากคิมภันที

ภูทอนยภษรขึ้นทันที

จรวดิเณรอบขอบฉลา วั

เช็กนี้ (๑๕)

เพลง

โลม

ทวีตพลางทางกระหยดตตเข้าชิต

พรทรงฤทธิกอดรัทสำนึกทอง

พรจุมพิศชิตเซบปรางทอง

ทั้งสองศุภเกษมเปรมปรี วั

โลม (๑๖)

กลองโยน

เชษฐสารไสภารแว่นพา

ขึ้นเสริยงรนาเรื่องศรี

แกรสังของกลองก็กก้องที่

จนกระทั่งพรโรงโน วั

กลองโยน (๑๗)

เช็กนาย

คิดแล้ว เทานั้นทันที

เทวีแขงจัทนวลหึ่ง

คอยกะเขียนเลวีนกายนางโถมย้ง

(๑๔) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๐

(๑๕) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓๐

(๑๖) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๒๐

(๑๗) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๗๐

เห็นเขาไม่ปานนาลี เช็ดหาย (๑๘)
 ๗

ประณม

บัดนั้น

โยทะการับสิ่งไสเกษิร

ออกจากพรโรงคันตันที่

จอรลีปริมาจักทาน ประณม (๑๙)
 ๗

โศก

มีไอนุชอะดังกา

เขนฆ่าโอรคปลดสังฆาน

เราเจบจิทรแพบชีวิตจววยปรุณ

พญามารร่าพลาทางโสกา โศกเจรจา (๒๐)
 ๗

ทระ

พิกดกลับมีใครลับลงไปได้

จวรอุไท่ไกลรุ่งแสงณิ

สกุณนารารองกองอรัน

พระทรง...เคลิ้มลับระงับไป

ทระ (๒๑)

๗
 เช็ด

กลองแขก

ทรงกระบี่ร่าเรียงเคียงร้าย

ประปรายกระบี่แลวไถดา

กระหับผันหลังออกมา

(๑๘) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๕.

(๑๙) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๕.

(๒๐) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๖.

(๒๑) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖.

แกล้วกล้าหมาจิ้งจอกเข้พันแฉก กลองแขก (๒๒)
 ๑

เจ้าเข้

สังเสจแล้วเส้คจมาสงชล
 แฉวทรงเรื่องกนมาซาไม
 ออกมายังมะหาเสนาไม
 ไห่ยกพลไทรแล้วไลลคลลา เจ้าเข้ (๒๓)
 ๑

เพลง

สไบยกน่มทมสองมา
 นาคเม้มเค้นมาเซ้งเขาไนย
 หมุนางทาสาคากันไปย
 ขึ้นเผ่าทาวไทยหมีโดยชา เลง (๒๔)
 ๐

เพลงที่ปรากฏอยู่นานบท มีดังนี้

ยามี

๑ มาจะกล่าขบทไป
 ญาณิ อินทนิตรึงไทรโกสี
 สติดยเหนือแท่นรักรูจี (๒๕)
 ในถาคีรอนรณกระวนกระวาย

แสนเสนาะ

(๒๒) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๖.

(๒๓) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๗.

(๒๔) การเกิด เล่ม ๒, เลขที่ ๓๑, มัดที่ ๔, หน้า ๕.

(๒๕) การเกิด, เรื่องเดิม หน้า ๓.

เจรจา   เมื่อนั้น
 ๑
 แสรเสนาะ   องพรการะเกดเรื่องมีร์
                   ได้ปกประสพบุษบุรี
                   พระผู้มีหลงแลทะลิ่งตาม   (๒๖)

อเมริกัน ลาวแพน มອງรีโต

๑
 อเมริกัน
 ลาวแพน
 มອງรีโต
 เจรจา   พระขิรมิไตเคลื่อนจากสุธา
                   ทั้งร้อยเอศพรยาพิศวง
                   เหือโฉลมโถมหัวทรางทรง
                   ค่อนั่งงังจ้วงเหงาเทธาเสียใจ   (๒๗)

เอกภท

๑
 เอกภท   ไนสาราวาองค์พรทรงเคช
                   มงกุฎ เกษนิมวาพนาสัน
                   นามกรณูบาดทานทวัน
                   ทุกกุน้ำถึงไกรงเคชเคชา   (๒๘)

ร้าย

๑
 ร้าย   ครั้นจะลอมขมนางอยู่อย่างนี้
                   ไทนที่จะได้รวมพิรมสม
                   จำจะปลกโฌงามทรามหม
                   ต้นมันหมซันมาไคพาที   (๒๙)

(๒๖)   เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑.

(๒๗)   เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๒.

(๒๘)   เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๗.

(๒๙)   เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๐ - ๓๑.

ชากริ

ชากริ เจาที่

๗

มาระศรีนุยกคพิศใหม่

พี่รักเจ้าเท่าเทียมดวงตาไทย

หัสในบอกขาวโคนเคามา (๓๐)

โอโธม

โอโธม แกวตา

๗

ปัญญาแหลมเล็กประ เสริฐศรี

ยังไม่ถึงซึ่งงารการพิทธี

ขอนี้ไม่ห้ามตามทำนอง (๓๑)

ยักช้อก

เชิดหาย มาถึง

ยักช้อก

ยังซึ่งหิมวันกรุงใหญ่

เหาะตรงดงสุพรรณไชย

เช่าในพระโรงรจนา (๓๒)

โอ

โอ เมื่อนั้น

๗

ทานศวันศรณกรำกำสท

สหายเอี้ยเราไม่เคยเสื่อมเสียด

เสียโอรคครั้งนี้เหมือนอินชีวัน (๓๓)

(๓๐) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๑.

(๓๑) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๒.

(๓๒) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๓ - ๓๔.

(๓๓) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๖.

แสกวรรณคดี

แดกเซก ถึงพริกขารีนรินลมโยย
 ๐ วอกร ไมรู้โรยนิมิตจะมีไน
 อิ่มเอิบกำ เบริบทุไท
 (๓๔)
 ทั้งใจหาความสุข

ควา

เพลงที่ปรากฏอยู่หลังบท มีดังต่อไปนี้

เสมอ

คัมแดงพระอังกตรงเครื่องรัต
 สำรับกระสัดทหายึกษา
 ทรงพระขันเพชเสด็จมา
 ยึกษาออกทองพระโรงกัน
 ๐๐
 เสมอ (๓๕)
 ๗

เชิด

เหนแฉะโนไม้ไมไวยคิง
 ภาชีนนิ่งไม้เงินคัม
 ยึกษรฤทธิไกรใจสะกัน
 กับอาสุระกัมพณังมา
 ๐๐
 เชิด (๓๖)
 ๗

กราว

ทาวซิมเสนที่อรรวมใจ
 เหาะไวยมาบนเวหา

(๓๔) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๕.

(๓๕) ควา, เลขที่ ๔๖/๑, ยังไม่ได้อ่านไว้แน่ชัด, หน้า ๑๔.

(๓๖) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒.

มือถือดอกเพชรระเหมา
 ปรึ้มตากี้เจ็งเซ้าทิมโคย ๖ (๓๓)
 กรวู

เพลงชา

ชายแกลงแกลงไกวชายไวยยับ ๆ

สะบักงอนอนจับแสงสอง

กอนกุ่มขึ้นกรายพรายแสงทอง (๓๔)

เส็ดจ๋มายงทองกัลยานี เพลงชา

กระ ที่ใช้สำหรับการสำแดงฤทธิเดช

ผูกเจบอเทพลันดา

กึ่คปองจะมาลางพลาน

นอกรังคังคักเบนทีจะการ

จะสังหารไหยมววยวียด ๖ กระ (๓๕)

โอด

มาเจ็งจิ้งอึ่งนางโสทอน

กรามาพมารคอกันแสงมรี

ซันกักสะฮันโสกี

ไมยรู่ทือจะทูลความพระมารดา โอด (๔๐)

เพลง

(๓๓) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑ - ๒.

(๓๔) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๔.

(๓๕) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๖.

(๔๐) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๖.

ทงอิ่งไสทอนทิมมาทลัน
 พรอมควยกำมันสาวรื
 แมตุภากันจ้อละดี
 ไปยงประสาทรืทันโคย เพลง (๔๑)

เพลงที่ปรากฏอยู่หน้าบท มีตัวอย่างดังนี้

รองนางนำ

๗ ย้อกอกรมารูญดูแครง
 ๗ รองนางนำ ไหยรอนกายคัง เปนจะคัมจิด
 อักษากลันทิมทิมคัก
 เทพเจาคัมจิดพญามาร (๔๒)

ขานี

๗ ดั่งเสจเสจจเข้าโพรงพะยอม
 ๗ ไถ้โดยรอยดอฆทวางไถ้
 แสงแก้วโกลาฆตาขโพรงไม้
 สดักกรบรายไสยทุกสิ่งอัน (๔๓)

ร้าย

๗ เมื่อนั้น
 ๗ นางเทพธิดาทรวิระหัง
 คัมขินเหนมารมาแแม่อิ่ง

(๔๑) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๑.

(๔๒) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๑.

(๔๓) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔.

คักใจรอนทรวงเสียงไกล (๔๔)

ไอโอม

ไอโอม   เมื่อนั้น
                  ทานทาวโสกันยักษา
                  เลวโอมโอมเพลันลา
                  นางฟ้าเจายามาคักใจ (๔๕)

โอม

เจรจา   โดยเอย ๆ เร็ก
                  อี้กตระเร็กอังกะนึ่งมี
                  พญามารโอมระโอมคนครี
                  แทรสังกักษวีตีรับ (๔๖)

ไอ

เจรจา   เมื่อนั้น
                  โอมเจ้าเพลันลาลทอยทา
                  สวษวีเขารูมกันทรคา
                  นางฟ้ากระนังกักใจ (๔๗)

คัพทโอม

สับไท   วึ่งโย
                  กุจะบันมิ่งไวย อี้ใจกล่า

(๔๔)   เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๐

(๔๕)   เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๐

(๔๖)   เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓๐

(๔๗)   เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๒๐

ลึกลงมารดา วาจาเหลือคำ
 ฎกลงเหลือเกรง คุมเหมยผู้
 ทำไทยผู้กลัว ซากข้าวอัปรี (๔๘)

ร้อย

ร้อย นำจิตนำใจ

๗

มิ่งที่เมียไพรบักขรี

รูแทหัวปี ภูหมี่สะนาคัม

เสี้ยแรงแดงไทย เปนไถกว่าสะนัม

เจ้าลินเจ้าลัม พระโดยตะลิมหลัง

ไปยรอมเคียงทอง กลุ่มกลุงพระไทย ๗ (๔๙)

ร้อย

ร้อย ๗

เมื่อนั้น

โสทอนเค้นทรงกันไทย

อังกูมาโดยอัสสุใจ

อายฮีเขาไพรเป็นพันนัก (๕๐)

ชาตรี

๗
 ชาตรี

เจ้าเทพโอเอี่ยมของเรียมเออย

เข็มเจ้าเผยทะวานอณมารับพี่

แสนสะวาคไนยราชราตรี

พี่จัตฉายทุกพราร่างาย (๕๑)

(๔๘) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๖.

(๔๙) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๖ - ๕๓.

(๕๐) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๕.

(๕๑) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๔.

ไชยทิศ

เพลงที่ปรากฏอยู่หลังบท มีตัวอย่างดังนี้

เสมอ

เมื่อเห็น

สองกระสวยก้อมที่วันทันษา

ก้มเกล้าถวายมิ่งกมลดา

ไปยังมหาปราสาทไชย เสมอ (๕๒)

เพลงฉิ่ง

เกยไต่ยี่นไห้กัถยา

แหมตั้นทันษากระเสมอขรี

สัพยอก ๆ เขายวนยี่

พระผู้มีรินเร้งบันเท้งใจ เพลงฉิ่ง (๕๓)

เช็ด

ครันว่าคึดแหวพระอาจารย์

อุมอ้งเขาวะมารโจอมขรี

ไปยังอาสมทั้นที่

ผู้มีสำรานบารใจ เช็ด (๕๔)

ขบ

มัดนั้น

กำนั้นรับสั่งใส่เกนี้

(๕๒) ไชยทิศ เล่ม ๑ ความอื่น, เลขที่ ๔๘, มัดที่ ๒๐, หน้า ๑๐๐

(๕๓) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓๐

(๕๔) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑ - ๒๐

ลีนตมาพลันทัมที
ไปยังประสาทรสีนางกัลยา ขุบ (๕๕)

โคมเวียน

ก็รู้แจ้งว่าองค์พระมุนี
จัดทำการพิคทีโออัญญา
แลวกี่เปาเลาตุงเทวา
ยังสำนักพระสีทาชไพโร โคมเวียน (๕๖)

กราวนอก

ถือสัพพาวุททวนหนา
ลานเลายักขาแขงขัน
ไกลรุงรังศรีระวิวัน
ภาทินออกจากรา กราวนอก (๕๗)

กราว

ว่าแล้วแทงอทรงเควี่อง
รุ่งเรืองเพราเพริคเจ็ดขึ้น
มือจับกระบองแกวแพรวพรั้น
ค้นพันกัเหาะวิเทหมา กราว (๕๘)

นุญนาย

เปนชายนุมนอยโสภา
โออาฉวยแรมแจมไส

(๕๕) ไชยทัต เล่ม ๒, เลขที่ ๕๖, มัคที่ ๒๐, หน้า ๗

(๕๖) ไชยทัต เรื่องเคิม, หน้า ๓๐.

(๕๗) ไชยทัต เล่ม ๕, เลขที่ ๕๕, มัคที่ ๒๐, หน้า ๒๓.

(๕๘) ไชยทัต เรื่องเคิม, หน้า ๓๔.

เค็้มกรายชายช่วยร้วยไป
 บ่าวไพร่ก็ตามจอร์ดี ๕๕) ๕๕)

พญาเกิน

เวเป็นรอบตามชอบสูง เมนรุมาก
 โสภาคแจ่มแจ่มแสงฉาย
 เรรวรกวัดขันพรธมราย (๖๐)

ณั้รณายเลื่อนลอยเมฆา พญาเกิน
กระ ที่ไซ่สำหรับการสำแกงฤทธิเคช
 ขอให้อักอวนปวนใจ
 รานรอนพระไทยตั้งไฟยจี
 ขอเห็นเสด็จพระผู้มี
 ดิงมามักน้อยำโคชา กระ (๖๑)

กระบองกัน

จึงจัดแจ่มตั้งกองพิคที
 อี้กก็รุ่งแรงแสงไสร์
 จึงเอากระกุกมามากองไส
 โยนเคาในไฟสำรวมมัน กระบองกัน (๖๒)

ลูกพาวณ

-
- (๕๕) ไซ่ทัก โด้ม ๒, เลขที่ ๕๖, มัคที่ ๒๐, หน้า ๒๔.
- (๖๐) เรื่องเค็ยวกัน, หน้า ๑๐.
- (๖๑) เรื่องเค็ยวกัน, หน้า ๓๔.
- (๖๒) ไซ่ทัก ธิริงเค็ม, หน้า ๔๖.

กระเทียมพริกไทยโชนกะวาฬ
 อำนาจเครื่องครัวกึ่งกอง
 ตาแดงดั่งแสงไฟฟ่อง
 มีสะพานทั้งทองธรณี ฤกษ์ ฤกษ์ (๒๓)
 ฤกษ์ ฤกษ์

ริ้ว

ครั้นถวนคำรบสามครา
 ยักซาก็ เบ้าลงสามหน
 ยักขมิ้นทุบประสีทนต์
 บัดคนก็พันพระกายา ฤกษ์ ฤกษ์ (๒๔)
 ฤกษ์ ฤกษ์

เช็ดนึ่ง

ครั้นแล้วก็ถาดเป็นกว้างทอง
 ด้วงมองไฟระจิกที่ใหม่
 แกล้งทำเดินรายกรายไป
 แผนโผนเคาในกลางโยธา เช็ดนึ่ง เช็ดนึ่ง (๒๕)
 เช็ดนึ่ง

กล่อม

คลึงเคลดาเขยวอนชวนสังวาด
 แสนสนิจพิศวาดเกษมสัน
 จวบปรากฏเขยปรากฏพลาจรำพรรม
 สองกระสันสมสองท่านองใน กล่อม กล่อม (๒๖)
 กล่อม

(๒๓) ไชยทิศ เล่ม ๓ ก. เลขที่ ๕๖, มัคที่ ๒๐, หน้า ๕๕.

(๒๔) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๓.

(๒๕) ไชยทิศ เรื่องเดิม, หน้า ๑๔.

(๒๖) ไชยทิศ เล่ม ๓, เลขที่ ๕๑, มัคที่ ๒๐, หน้า ๕๖.

โถม

ศรีสพลา^๑งอ^๒ม^๓นาง^๔ซัน^๕แท^๖น^๗ท^๘อง
 พระ^๑ประ^๒คอง^๓รับ^๔ช^๕วัน^๖คว^๗ย^๘ห^๙ร^{๑๐}ร^{๑๑}า
 จ^๑ม^๒พิ^๓ป^๔ร^๕าง^๖นาง^๗เบ^๘ื่อ^๙น^{๑๐}พระ^{๑๑}ภัก^{๑๒}ศ^{๑๓}รา
 พระ^๑หิ^๒ษ^๓ฐ^๔คว^๕า^๖เค^๗ลา^๘พ^๙ม^{๑๐}ประ^{๑๑}ทุ^{๑๒}ม^{๑๓}มา^{๑๔}ล^{๑๕}ย^{๑๖} โถม (๒๓)
 ๑

กระ

ที^๑ไซ^๒ส^๓ำ^๔ห^๕ร^๖ับ^๗กา^๘ร^๙น^{๑๐}อ^{๑๑}
 ขอ^๑เช^๒ื่อ^๓อง^๔ค^๕ห^๖ร^๗ง^๘ฤ^๙ท^{๑๐}ิ^{๑๑}ศ^{๑๒}รา
 เหน^๑ือ^๒แท^๓น^๔แ^๕น^๖น^๗ค^๘ิ^๙ลา^{๑๐}พ^{๑๑}ฤ^{๑๒}ก^{๑๓}ษ^{๑๔}าร^{๑๕}วม
 พระ^๑ศ^๒ริ^๓ช^๔ว^๕น^๖ค^๗น^๘ช^๙ร^{๑๐}ร^{๑๑}พ^{๑๒}เ^{๑๓}า^{๑๔}บ^{๑๕}ัน^{๑๖}ท^{๑๗}ม
 เ^๑็น^๒ล^๓ม^๔เว^๕ื่อ^๖น^๗ระ^๘จ^๙ับ^{๑๐}ห^{๑๑}ล^{๑๒}ับ^{๑๓}ไป^{๑๔} กระ (๒๔)
 ๑

เพลง

ท^๑ล^๒ว^๓ำ^๔ป^๕รา^๖สา^๗ท^๘รา^๙ม^{๑๐}ุ^{๑๑}ศ^{๑๒}รี
 วน^๑จำ^๒ปี^๓ป^๔ู่^๕ก^๖ะ^๗ถ^๘าง^๙ว^{๑๐}าง^{๑๑}อ^{๑๒}ย^{๑๓}ุ^{๑๔}ห^{๑๕}า
 ระ^๑ว^๒ัง^๓อ^๔ง^๕ค^๖อ^๗ย^๘ำ^๙ห^{๑๐}ง^{๑๑}ล^{๑๒}ี^{๑๓}กา^{๑๔}ยา
 ท^๑ล^๒พ^๓ลา^๔ง^๕ท^๖าง^๗ลา^๘ก^๙ลา^{๑๐}ไ^{๑๑}ค^{๑๒}ด^{๑๓} เพลง (๒๕)
 ๑

นางนก

เ^๑็น^๒น^๓าง^๔ท^๕ร^๖ง^๗โ^๘น^๙ม^{๑๐}ป^{๑๑}ระ^{๑๒}โ^{๑๓}ม^{๑๔}ส^{๑๕}ว^{๑๖}าด
 น^๑อบ^๒น^๓าร^๔ร^๕ด^๖ง^๗า^๘ม^๙เ^{๑๐}ย^{๑๑}ง^{๑๒}เ^{๑๓}ย^{๑๔}เ^{๑๕}ช^{๑๖}ไ^{๑๗}ย
 พระ^๑เพ^๒ง^๓พิ^๔จ^๕ค^๖ิ^๗ค^๘ป^๙ระ^{๑๐}ห^{๑๑}ว^{๑๒}ค^{๑๓}ำ^{๑๔}น^{๑๕}ัด^{๑๖}เ^{๑๗}น
 เ^๑ล^๒ด^๓ม^๔พระ^๕ไ^๖ทย^๗กร^๘ส^๙อ^{๑๐}ค^{๑๑}ก^{๑๒}อ^{๑๓}ก^{๑๔}ุ^{๑๕}น^{๑๖}ม^{๑๗}าร^{๑๘} นางนก (๒๖)
 ๐

(๒๓) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๐.

(๒๔) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒ - ๓.

(๒๕) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๖.

(๒๖) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕.

ทยอย

กระดุกมันคังจะเรียราย
 เทียวขึ้นชวาคโทสินสงโทส เจริจา
 พระโตฟงคานองคองพระไทย
 จิงชวนนางพรามไวยเทียวหากู ทยอย (๑๖)

สาธุการ

ไท้เป็นสวัคสัตถาพอน
 ว่าแลวบัตทจอรควยหันษา
 จิงรองประกายผุงเทวา
 จิงมาช่วยค้ำในมัทนี้ สธุการ. (๑๖)

กลองโยน

ครันแตงสำเรฐเสกแลว
 จิงภากันกลายแคลวบิทะยี่ร
 เทวากำหน้าจอรลี
 ไปยังโรงทักที่ฉิมพลัน กรองโยน (๑๖)

เพลงผัวร้าง

แมนวายไคยมาทักทาย
 กั้นนจกายเสียไท้ไค
 พรเสกจลินดาคลาไคด
 จากมันทิมไซรจนา เพลงผัวร้าง (๑๖)

(๑๖) ไชยทัต เรื่องเกิม, หน้า ๔๔.

(๑๖) เรื่องเคียวกัน, หน้า ๒๕.

(๑๖) เรื่องเคียวกัน, หน้า ๓๐ - ๓๑.

(๑๖) ไชยทัต เดิม ๒, เลขที่ ๕๖, มัทที่ ๒๐, หน้า ๕๕.

ฉิ่ง

ครันวามางพิสดานแล้ว
นางแหวจิบเพลิงไสเกษา
เจ้าวิงเขาไฟหมีโคษา
เขนคังกิงกาสุลาไล ฉิ่ง (๗๕)

ปี่กลอง

จิงเอาสองเจามาดี
มาที่ตแดงแกงแล้วหันหัน
จิงเขาที่ซามพาคพัน
กรันแลวกก็เสียบประจานไวย ปี่กลอง (๗๖)

โอง

แมรตุกมีมวยมอธนา
จัญเป็นทษาจันคัษไส
นางรวิ้วทิวสันพริ้นใจ
ภักธาเมื่อคไปไมส้มประคี่ โอง (๗๗)

เพลงที่ปรากฏอยู่บนหน้าบท มีตัวอย่างดังนี้

สมิงทอง

สมิงทอง เทยี่วหม่นลไมโนสวนยี่ร
ษาระพันจะมีอยู่ไสว
บัลคอกออกงวมคามกันไป

(๗๕) ไชยทัต เล่ม ๕, เลขที่ ๕๕, มัคที่ ๒๐, หน้า ๕๑.

(๗๖) ไชยทัต เล่ม ๗, เลขที่ ๕๕, มัคที่ ๒๐, หน้า ๕๕.

(๗๗) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕.

มากมายหลายลากนา ๆ (๗๕)

ชาตรี

ชาตรี จึงมีหุ่รตุสนทรดาม
โฌงามญุขคสะ เนหา
เซาฤาคาวกลาวโฌกัลยา
พีจริงซัง เฌมาถึงเทวี (๗๕)

ไอโลม

ไอโลม กั้วพี
หนึ่หรือไฮ ยะทัคนาดา
อญเมืองพืรมกุกการา
เบนโอรุษาทาวโคมิล (๘๐)

แขกมอญ

แขกมอญ เมื่อนั้น
พระทรงโฌประโฌมสงสาร
แอบอญคองคินางนงคราน
กั๊มคนชรพพืรมมารชาณไชย (๘๑)

ร้าย

ร้าย กระสิบตามคนชรพพืรมหรือพี
นางคนนี้แฌนแทแทจิต

(๗๕) ไชยทัค เลม ๑, ความอื่น, เลขที่ ๔๔, มัคที่ ๒๐, หน้า ๑๒

(๗๕) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๒.

(๘๐) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๓.

(๘๑) ไชยทัค เลม ๓, เลขที่ ๕๑, มัคที่ ๒๐, หน้า ๕.

ทำไมจึงจะไ้สมรมิต
ถึงชีวิตอควายไม่หายรักษ (๘๒)

ขลิว

ขลิว

งามอคง้งามทรงศรพระขรรค
คังอโนมาทนนาคา
งามมารงามบ้านกับครุชา
ลอบละลิวลิวพามาไวย ๆ (๘๓)

ขมโณ

ขมโณ

งามละมอมพรมพริงทุกสิ่งสิ้น
หมคมณฑินตั้งสูรางคนางสวรรค
ศิริล้าลักษณะาวิลาวณ
จะพิศไ้หนองงมนั้นเป็นชวนกา (๘๔)

โอ

โอ

า

พี่เจ้า
พี่ไม่ไปรฎเกล้าเกษา
บอกจรงกับพี่กรีชะดา
คึกควาเหมือนรวมอุทธกัน (๘๕)

ชา

ชา

๐

เมื่อนั้น

-
- (๘๒) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐.
  - (๘๓) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๐.
  - (๘๔) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๓.
  - (๘๕) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๗.

พระทรงโคมประโคมเสนาหา
 พระเสวยแอมโอบโชนา
 พานพาคอยประคองปอนนองรักษ (๘๖)

ศัพท์ไทย

สัพโทธิ วาเอย ๆ แลว
 พระหลุกจาแทนแกวลงมา
 สุกพันทะลิกา มกกล้าเหลือใจ
 มาทมเถียงฉิว ไมกลัวเกรงใคร
 พระอิ่งฉวยไมยแลวไล โบายตี (๘๗)

โอชาตรี

โอชาตรี เหนนางสุพันทลิกา
 พระเสด็จลินลาเข้ามาไกล
 จึงมีวาจาวาไป
 เคียดแค้นทีไฉณะแกวทา (๘๘)

โอดาว

โอดาว โอเจ้ามะลิตองของพ้อา
 มากุหน้าทีเด็ดยอกตสงสาน
 ทีจะชอลาเจ้าเขาวะมาน
 งามสหงวนนวนระหัง (๘๙)

(๘๖) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๑.

(๘๗) ไชยทัต เล่ม ๒, เลขที่ ๕๖, มัคที่ ๒๐, หน้า ๒๓.

(๘๘) ไชยทัต เล่ม ๕, เลขที่ ๕๕ มัคที่ ๒๐, หน้า ๓.

(๘๙) ไชยทัต เล่ม ๒, เลขที่ ๕๐, มัคที่ ๒๐, หน้า ๔๑.

พระทอง เบาหลุก

พระทอง   เมื่อนั้น
เบาหลุก   โฉมนางมะลิทองผ่องไสย
              ชวนพี่เลี้ยงสาวสุรางนางไวย   (๕๐)
              เที่ยวทำเนินเกินไปยกเมาลี

ยานี

ญาณี ๐   เมื่อนั้น
              ท้าวสุรอำมาริน เป็นใหญ่
              ผีประลาทอากอกรอนดังไฟ   (๕๑)
              หัตสะไวยเลงครูแจรงกาน

โชน

โชน ๐   พระองค์สะหัดประทุมมาร
              สุทาทิปกระการควมบุพผา
              แลวทรงผู้สืทเพรีคเพราทา   (๕๒)
              ทรงมะหาสังวารกระการใจ

พิกลทอง

เพลงที่ปรากฏอยู่หลังบท   มีท้าวอย่างดังนี้

เสมอ

              เบ็ดหมาขื่นเหนเบนเงินทอง
              สองเถาขื่นคี่จะมีไชน

---

(๕๐)   เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๓๐.

(๕๑)   เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๐.

(๕๒)   ไชยทัต โฉม ๐ ความอัน, เลขที่ ๔๔, มีคที่ ๒๐, หน้า ๑๐๐.

จึงกอดจูบหลารควยทันไทย
 เข้าไต่ก้นหัวสันมา เสมอ (๕๓)
 ๗

เพลงนี้

นำเขี้ยว เบนเกลียวทาร์ไหล
 เมื่อกานสำราญใจนางโฉมศรี
 เพล็ดเพลินจำเรื้อในนัตที่
 กับพี่เลี้ยงทาสรีกัลยา ๗/ เพลงนี้ (๕๔)

เช็ด

ครันรุ่งพี่แสงที่ณะกอน
 จับหามจับคอนจะไปมา
 จัดแจงจอบ เสียมทั้งนั้นมา
 ล่าสองยายทาแล้วคลาไคล เช็ด (๕๕)
 ๗

ขุบ

บักนั้น
 นางวันทมาลีพี่เลี้ยงใหญ่
 รับสั่งโหมงามทรมานไวย (๕๖)
 บัดใจก็ลั่นลามา ขุบ
 ๗

และ

คิดแล้วเถานนั้นหมิ่นชา

(๕๓) พิบูลทอง เล่ม ๑, เลขที่ ๒๒, มัคที่ ๓๔, หน้า ๑๒๐.

(๕๔) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๐.

(๕๕) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๐.

(๕๖) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๐.

ปักขามันผาคไผ่ขึ้น
 ออกจากสภารเขาณิล
 ปักสินระเทนเตรจไป แพละ (๘๗)
 ๗

กราวนอก

กลายกลับเป็นยักขึ้นมาแล้ว
 ฉวยจับกระบองแก้วแสงไสย
 นางยักแดงอิทฤทธิไกร
 จะตามไปให้ทันพระพันมี กราวนอก (๘๘)
 ๗

สิ้นวล

เหลียวมาไม่เห็นพระภูมิ
 เทวีเสราสรอยลหอยหา
 หฤาพระจะลงไปเกศรา
 คิคแล้วลีนลามาทามพลัน ๗/ สิ้นจบ ๗/ (๘๙)

อุยฉาย

คิคอาร์มบนประการไคหนอ
 หนี่จะก่ออาไสรไคย
 เพ็รพลางทางตฤกนี้ใน
 ความบารนอกโรยปลายนา อุยฉาย (๑๐๐)
 ๗

-
- (๘๖) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖.
- (๘๗) พิภูลทอง เล่ม ๒, เลขที่ ๒๓, มัคที่ ๓๕, หน้า ๘.
- (๘๘) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗.
- (๑๐๐) พิภูลทอง, เรื่องเดิม, หน้า ๘.

เพลงช้า

ทรงเครื่องประดับสัพเสวร์แล้ว
 ลงจากปรางแก้วของไสย
 พร้อมทั้งสนมกำนัลใน
 เสด็จไปเฝ้าพระบิดา ฯ เพลงช้า ฯ (๑๐๑)

กระ ที่ไซ่สำหรับการสำแดงฤทธิ์เดช
 คิดแล้วจึงบินจากคางคก
 จึงแปลงกายาของบักษรี
 ควยาอาณัติฤทธิ์
 เบนมะนุจโชนรีโสภา กระ (๑๐๒)

คุณพาทย์

นางยักษ์ชื่นชมพิรมใจ
 เห็นจะได้ตั้งความปราถนา
 ออกจากสุ่มหม่อมมา
 เลี้ยวลอคสอดมาในนคิที คุณพาทย์ (๑๐๓)

รั้ว

ครันพลบค่ำแสงทิวะกอน
 ใ้หายตาเข้านอนในเคหา
 เจ้าสู่มันก็กลายถับดาษา (๑๐๔)
 เปนแรงคักดาหันไคย รั้ว

(๑๐๑) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓.

(๑๐๒) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔.

(๑๐๓) พิภูลทอง เล่ม ๒, เลขที่ ๒๓, มัคที่ ๓๔, หน้า ๑๕.

(๑๐๔) พิภูลทอง, เลขที่ ๓๒, มัคที่ ๓๕, หน้า ๒.

เช็ดนึ่ง

แล้เห็นบัวมารละลารใจ
 ไม่รกลในของยักษรี
 เจ้าเออมไปเท็จเอาทันที (๑๐๕)
 อสุรีจุดลงในคองกา เช็ดนึ่ง

กระ

ที่ไซ่สำหรับการนอน
 เสดจยังแทนแควมนี้
 กับพระเมษรีพิศใหม่
 เขาที่หันทมพืรมใจ
 อยู่ในยประสาทรจนา ๑ กระ ๑ (๑๐๖)

โล

ชดชารก็ภาลอยไป
 ตามแณนำใหญ่กระแสดัน
 พญาแรงแย่งซักจิกกิน
 เมินกลันซากสททะลบมา โล (๑๐๗)

สาขการ

จัดเงินจัดทองลวของแคว
 เล็ดสะแลวตั้งเทพแกลงสร
 เครื่องการพิเศกครบครัน
 เดีียงมองกลองดินสะนันไป สทการ (๑๐๘)

(๑๐๕) พิกุลทอง เรื่องเคิม, หน้า ๑๕.

(๑๐๖) เรื่องเคียวกัน, หน้า ๕๗.

(๑๐๗) พิกุลทอง เล่ม ๑, เลขที่ ๒๒, มัคที่ ๓๘, หน้า ๖.

(๑๐๘) เรื่องเคียวกัน, หน้า ๔.- ๒๐.

กลองโยน

คนยกชันมากเป็นคู่ ๆ
 เจาขาวตามพुरुสสอน
 คนคู่สองข้างทางจอน
 ฝันนอนเขาในเวียงไซ กลองโยน (๑๐๘)
 ๗

มโหรี

โบกครั้นจุนเจิมเฉลิมวีร
 พราหมณีเอาจันมาเจิมให้
 อำนวยอวยพอนทงสองไทย
 อายุยืนได้กาลาม่า มโหรี (๑๑๐)
 ๗

เพลง

พิอาไสมานตากับยาย
 จึงมาโดยโคมฉายเสนาหา
 บอกแล้วชวนองวะนิกา
 ลินลาขึ้นเฝ้าพระบิฑูรง เพลง (๑๑๑)
 ๗

โศก

ลูกเสี้ยเท็ดพระมารดา
 จไม่ไคเห็นหน้าลูกแก้ว
 รมรักลงกับตักพระแม่แล้ว
 นางแก้วก็รำโสกา โศก (๑๑๒)
 ๗

(๑๐๘) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๒.

(๑๑๐) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๒ - ๒๓.

(๑๑๑) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๓.

(๑๑๒) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๑.

ทยอย

ภ ลุกคำ เน้น เต็มมา
 พระกลัน โสกา กัหมิ ไคย
 แล เหลียวจน เลี้ยว ลับ ไพร
 ออกจาก กน ไทย เสคจมา ๗/ ทยอย ๗/ (๑๑๓)

นางหงส์

เชื้อญ โกฎอ่า ไทย ไสรวฏ แก้ว
 ชนิต แถวนาง หามทาม โสกคั้น
 กลอง คีปี่แจ้ว เยือก แก้วกัน
 สึง แทร แสสนัน เชา เมรทอง นางหง
 ๗ (๑๑๔)

กราว

ขาม เยน เหวคามา ทาน ทิง
 บางชวง ชึง ลม ลุก พลุ กพลาน
 เพลาคำ กลอง ฟัง กอง กังวาน
 พวกคน กาน เมา เลา วัง ราวกัน กราว
 ๗ (๑๑๕)

ปี่กลอง

พระองค ทรง ประทีป บูมา
 บือสมมา แลว พระอง ประจง ไสย
 มารตาคัด ยา พวงนา ไนย
 ก็จุดไฟ รุงโรท โชทนา ปี่กลอง
 ๗ (๑๑๖)

(๑๑๓) พิภูลทอง เล่ม ๒, เลขที่ ๒๓, มัคที่ ๓๔, หน้า ๔๔๐

(๑๑๔) พิภูลทอง เล่ม ๔, เลขที่ ๒๗, มัคที่ ๓๔, หน้า ๔๐.

(๑๑๕) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐.

(๑๑๖) เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

เพลงที่ปรากฏอยู่บนหน้าท มีตัวอย่างดังนี้

ชาตรี

ชาตรี
๑ จิงกลวสุนทรวาจา
เจ้าแหววแหววตาของพี่ชาย
แปมูพเพนัวคพาธนา
มาโคแหววตาพิศใหม่ (๑๑๓)

โธ

โธ
๐ เมื่อนั้น
โจนางพิกุนทองหมองไม้
จิงเข้าอกบาทมารดาไวย
รำไวยกันแสงโศกา (๑๑๔)

ชา

ชา
๐ เมื่อนั้น
พระพี่ไชยวงกฏรุงทา
ครองเมืองพรหมกฏบันจา
บิตาชื่อพระสังสันไชย (๑๑๕)

ร่าย

ร่าย
๐ ตรีศสังมะหาเสนาใน
ไทกระเตรียมพลไกรพร้อมหน้า
ผูกมาพระอินังจงเรวรา

(๑๑๓) พิกลง เล่ม ๑, เลขที่ ๒๒, มติที่ ๓๙, หน้า ๒๓.

(๑๑๔) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๑.

(๑๑๕) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๐ - ๔๑.

จะไปส่งกงกาดลาไลย (๑๒๐)

ขมกลาด

ขมกลาด บัดใจก็กลายเป็นสำนวนอย
 ภัทราแซมขอยแจมไสย
 เตรีผาขนาดนอยรวยไป
 คากผาไสบควยราวทอง (๑๒๑)

สระบูรง

สระบูรง เข้าตุงมุง เกมสัตะบัน
 บัวเดือนบัวผันหันษา
 สัตะบุศม์ข้าวแยมพกา
 ตุมบารระยาระยับไบย (๑๒๒)

ยานี

ยานี เมื่อนั้น
 พระวิศณุกัน เรืองศรี
 แล เหนษรสีหฤทธิ
 ภูมิยับทอดทัษนา (๑๒๓)

ศัพท์ไทย

ปากกล้า
 มุสาใส่ความหนามเสี้ยน

(๑๒๐) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๐.

(๑๒๑) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๘.

(๑๒๒) พิภลทอง เล่ม ๒, เลขที่ ๒๓, มัคที่ ๓๘, หน้า ๑๔.

(๑๒๓) พิภลทอง เล่ม ๔, เลขที่ ๒๗, มัคที่ ๓๘, หน้า ๕.

แก่งกอดอเลี่ยน พากเพี้ยนแก้ตัว
 ให้ไหวไม่ไหว ถือใจไม่กลัว
 บึงเอาเจ้าฉวี ไสฉวีเทวี (๑๒๔)

หรือ

หรือ
 ๑

เมื่อไร
 ข้าเอาชั่วใส่ใครกระนั้น
 เจริญชาติ ไม่มีสังขรณ์
 ทวาทุกใจ จับไม่เรียวรัน
 สันชาตชาตกัน แก้วนี้ไป (๑๒๕)

โอไรย

โอไรย
 ๑

เคินพลางทางทรงกันแสงสัน
 อายฝูงก้านนอยใหญ่
 อยู่ควยกันไม่ทันสักเท่าไร
 มาครองรับโพยภัยพระษามิ (๑๒๖)

ทิมสวรกร

เพลงที่ปรากฏอยู่หลังบท มีตัวอย่างดังนี้

เสมอ

มาถึง

จึงประทับรถทองมองไสย

-
- (๑๒๔) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๓ - ๓๔.
 (๑๒๕) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๔.
 (๑๒๖) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๕.

นางแสงสุรียากี้คลาไคด
 ผู้ระโนขึ้นปรากฏระคะมณี ๗/ เสมอ ๗/ (๑๒๗)

เข็ค

เม็ยเจมขอนี้หนก่าล้ง
 อันเม็ยจะฟ้งอย่าสงไศรย
 นางผลักพระหัดท้าวไท
 ไคคี่เจ้าอุบลวันนา เข็ค (๑๒๘)

เพลงนึ่ง

เล็ยวไลไคควายู่นวาย
 สองนางพลงอายวายแวกหนี
 ปองหัดปัดกรคณภูมิ
 สนวนรวิคชีกชีสารารใจ เพลงนึ่ง (๑๒๙)

เหาะ

บัคมีอุบลวันนา
 จะประสุทลุกยาเนาใหญ่
 เบ้าฝูงเทวาสูลาไล
 เหาะไปยังพันบัตะภี ๗/ เหาะ ๗/ (๑๓๐)

เพลงไว้ว

เอาขุนาหม่มใหญ่แก้ว

(๑๒๗) พิมสวรรค์ เลม ๑, เลขที่ ๓๘, มัดที่ ๔๐, หน้า ๑๐.

(๑๒๘) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๖.

(๑๒๙) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘.

(๑๓๐) พิมสวรรค์ เลม ๓, เลขที่ ๓๘, มัดที่ ๔๐, หน้า ๑ - ๒.

แฉวกล่อมใหญ่กรักหลับไหล

จึงคอยเคลื่อนองพระทรงไชย

คอยของออกไปจากลฎญา เพลงเรว

(๑๓๑)

กระ ที่ไช้สำหรับการสำแดงฤทธิ์โคช

กลองยาถือไปเป็นไมทาว

ทรงภูษาขาวตั้งหุงหม

ชักประกาศำรรวมอารม

โดยนิยมโสรมนัสัสททา

(๑๓๒)

กระ

กระบองกัน

จึงแกวงกระบองถวนสามที

บัตะทีเลือนลันหวนไหว

ควยฤทธิ์สี่ทสี่โคไชไชย

แก้คเปนมะโนไมยมีมา

กระบองกัน

(๑๓๓)

รั้ว

จึงรายพระเวทอันศักดิ์ดา

ควยอิตฤทธาอันศักดิ์สัท

ยื่นเห็นอลมเบาเข้าให้ชิด

หลับสนิดไมพินกายา ๗/ รั้ว

(๑๓๔)

เข็คฉิ่ง

(๑๓๑) พินสวรวรค เลม ๔, เลขที่ ๓๓, มัคที่ ๔๑, หน้า ๓๕.

(๑๓๒) พินสวรวรค เลม ๒, เลขที่ ๓๓, มัคที่ ๔๐, หน้า ๓๖.

(๑๓๓) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๗.

(๑๓๔) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๖.

แสงแล้วจึงผูกกับลูกสอร
 บทะ จอนออกมาทลัมพลาไซ
 จึงแมลงควยริฎฐีเกรียงไกร
 ไปปักงอนรฎไชทฎามาร เข็ดมิ่ง (๑๓๕)

กลอม

แ่คคิ่ง เกลาเขายวนชวนชม
 แสนพืรมแนบนองศเนหา
 เกี้ยวกอดสอกสมพืรมปรา (๑๓๖)
 ปมแทนไสยาเปรมปรี กลอม

ตระ

ที่ใช้สำหรับการนอน
 อิศกรนั้นนอนนอกถ้ำ
 พระสุริยาตกทำแสงกล้า
 ไมยรว่าไภยรียจะมีมา (๑๓๗)
 สองราเอนองคเจาตงนอง

กลม

แม่นว่าไปชมณารีบล
 รุกรนซึ่งซักหักเอากอน
 คำลงวันนั้นก็สรรจอน (๑๓๘)
 พญาทรเหาะระเหตเกรกไป ๗/ กลม ๗/

(๑๓๕) พินสวรรค เล่ม ๑, เลขที่ ๓๘, มัคที่ ๔๐, หน้า ๑๔ - ๑๕.

(๑๓๖) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๒.

(๑๓๗) พินสวรรค เรื่องเดิม, หน้า ๒๕.

(๑๓๘) เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

เพลง

คิดว่าลูกเขยจะฟังภา
หมีรมาตะคนชั้นขง
นางรำรองให้ไปอ้ออิง
จนถึงที่ปรางประสาทไซ เพลง (๑๓๙)

เพลงชา นุญฉาย

สองฉลองพระบาทยาตรา
เพ่งพิศคิดตาเฝ้าคน
เสด็จขึ้นไปเฝ้าพระภูมื่น
นักสะทนมนาวันก็ตามไป เพลงชา (๑๔๐)
๑/ นุญฉาย

โศก

ลูกจึ่งว่าบางถึงกุมพร
นิ้วจับพระขรรมาดุยไล
โมยทีลฎกรักจักบันไล
เลออีกไหลยคยอยทั้งกายา (๑๔๑)

กราว

คิดแล้วสุรานั้นชาการ
ชานสี่ขุนมารทหารใหญ่
หมีให้สั่งพลสะกลไกร
กับเสนาใหญ่เข้าไพรวัน (๑๔๒)

-
- (๑๓๙) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕.
  - (๑๔๐) พินสรวรรค เล่ม ๑, เลขที่ ๓๕, มัคที่ ๔๐, หน้า ๑๕ - ๑๖.
  - (๑๔๑) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๕.
  - (๑๔๒) พินสรวรรค เล่ม ๓, เลขที่ ๓๙, มัคที่ ๔๐, หน้า ๕.

ทยอย

ครันลูกเจานอนหลับแล้ว
นางแหวลูกมาไม่ซาได้
สังข์เสียงลูกรักประจักษ์ใจ
เจ้าร่ำร้องไห้แล้วเดินมา ๗/ ทยอย ๗/ (๑๔๓)

กราวนอก

เสด็จทรงรถแหวแหวพา
โยธาบังคมอยู่ไสว
สั่งให้ยกพลสถลไกร
เข้าในขบวนไมคองคาร ๗/ กราวนอก ๗/ (๑๔๔)

ซุบ

ครันถึงจึงกำนัในย
จัดแจงแต่งไว้อยู่รักษา
ที่ในยประสาทแหวนวพา
แหวกลับมาหล่พญามาร ๗/ ซุบ เจริจา ๗/ (๑๔๕)

โถม

พร้อมทั้งสกุลวงหิงพี
รณรัฐหัตถ์ก็ถือน
เจ้าจาแกละคำกั้นนวอ

(๑๔๓) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓.

(๑๔๔) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๒.

(๑๔๕) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๖.

วาทกลางทางชวนเจ้านิทร่า โดม (๑๔๖)
๗

มโหรี

จัดแจงไบบริหมีพันน
กระการควยทองมองไ
จุกเทียบเวณี่วงสงไป
รองรับขับไมมะโหรี มะโหรี (๑๔๗)
๐

ลงสร

รอนแรงแสงสุริโยไท
จะไค่ลิ่งสร้งในสรนรี
ชวนสองดูกรักพระจักกรี
ภูมีลงสงพระคงคา ลงสง (๑๔๘)
๐

เพลงที่ปรากฏอยู่นาน มีตัวอย่างดังนี้

ยานี

๒๐
ยานี

เกนหมพะหลพลมาร
เลื้อคตานเหิมทานชาญสระม
หาหมิ่นพื้นมีฤทธิรอน
ทังภูษรรรธาพาลี (๑๔๙)

โขน

-
- (๑๔๖) พินสวรรค โดม ๓, เลขที่ ๓๘, มัคที่ ๔๐, หน้า ๒๗.
  - (๑๔๗) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๖.
  - (๑๔๘) พินสวรรค โดม ๔, เลขที่ ๔๓, มัคที่ ๔๑, หน้า ๔๖.
  - (๑๔๙) พินสวรรค โดม ๑, เลขที่ ๓๔, มัคที่ ๔๐, หน้า ๒.

โพน   ขำระกายสาขนำผักบัวทอง
 ๐   เป็นละอองโปรยปรายดังสายฝน
           ดูมได้เครื่องทนต์ระกัน
           ปรุ้งปนทองทิพสุมามาร   (๑๕๐)

โอ

โอ   เมื่อนั้น
 ๐   พระพิมพ์ทวันละหอยไห
           รุขาวนางอระไท
           บิคาไควเป็นลัญญา   (๑๕๑)

ขมตลาด

ขมตลาด   รุ่งราง
 ๐   แสงทองสว่างพระเวหา
               เสด็จไปสระสรงกังกา
               เสร็จทรงภูษาไสย   (๑๕๒)

ขมดง

ขมดง   มัดกรำจำบ่าสาระภี
 ๐   ผู้มีเก็บโดยไสผู้ษา
               จะไหเจ้าอุบลวันนา
               ราชามายเมยิงเกยิงเขาไป   (๑๕๓)

(๑๕๐)   เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓.

(๑๕๑)   เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๑.

(๑๕๒)   พิมพ์วรรค เล่ม ๑, เลขที่ ๓๕, มัดที่ ๔๐, หน้า ๑ - ๒.

(๑๕๓)   เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕ - ๖.

สระบุหรง

สระบุโอง สามอ้งลงสระสะสนาร
ขมุขั้วมาลอยุธยา
ผูกพันรายเรียงเคียงกันไป
คอกใหญ่ไบบังมุขมา (๑๕๔)

ชากริ

ชากริ เจาเอย ๆ พิ
มาระริษุขอกเสนา
พิศชอบหนักเบาเจ้าคองว่า
มันเป็นชาขวางไชโยเนื้อมือ (๑๕๕)

ศัพท์ไทย

ว่าแล้ว
ลูกจากแทนแถวเลข
กริวโกรฏโกรชา ยิ่งกว่าอีกคือ
ฉวยได้หว่ายพลัน ไล้รันเทวี
เมื่อคนดี วิ่งหนีไปไหน
เลี่ยมึงไม้โต ข่าเหมรณา ฯ (๑๕๖)

หรือ

หรือ นานพำ
๗/

(๑๕๔) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘ - ๙.

(๑๕๕) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘.

(๑๕๖) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๕.

เหตุไฉนพระมาตุมา
 เมียท้าวแสนพลอง พระเกรงใจเมีย
 จะให้เมียว่า ข้าประดาเสีย.
 เปนชายกลัวเมีย พระเสียนไป (๑๕๗)

โอราน

โอราน   เมื่อนั้น
 ๐   นางแสงสุริยาเสนา
           เค็ดรปลางทางทรงโคกา
           อายอุบลวันนาเป็นพนัก (๑๕๘)

ชา

ชา   พังมารดา
 ๐   คังหึ่งไฟฟ้ามาสังหาร
           รองแรกขุนวายทนายประจาร์
           พระภูพานจึงเสด็จออกมา (๑๕๙)

สามเส้า

สามสาว   เมื่อนั้น
 ๐   โฉมยงองค์พระกิมสวรรค์
           ครันย่าแสงกีระวีวรร
           ที่ความโกรธนั้นก็นายไป (๑๖๐)

(๑๕๗) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๖.

(๑๕๘) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๗.

(๑๕๙) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๖.

(๑๖๐) พิมสวรรค์ เล่ม ๒, เลขที่ ๓๗, มัคที่ ๔๐, หน้า ๖.

ทานหาวมะหวางเบนไถ
 กรันสายแสงสุริโยไนไ
 มูวโนเสคจมาหนาพระลาน (๑๖๑)
 เสมอ
 ๗/

เชิด

เจคหัว เจคหางทาวหาท
 แพ้หัวพานยาวเพื่อยเลี้ยโยไล
 ฟันเกิกทองพะทนพลไกร (๑๖๒)
 บางบัลไลลุ่มลีนชอกชอร เชิด
๗

ขับ

บัคมัน
 กำนันรับสั่งไสเกษา
 ขวยกันยกหีบไถโคลกลา (๑๖๓)
 ไมรรวากนโกสิงโตมิ ขับ
๗

กลม

สังเกตุครวาวอะดูชา
 เขาจะเอาไปพาโททัยไส
 นาคาตระนังกักพระไท (๑๖๔)
 ฆ่าแดงภทไกรโคลกลา กลม
๗

กราวนอก

-
- (๑๖๑) พินธุรวิงศ์ เล่ม ๒, เลขที่ ๑๐, มัคที่ ๓๓, หน้า ๖๐.
- (๑๖๒) เรื่องเคียวกัน, หน้า ๖๕.
- (๑๖๓) เรื่องเคียวกัน, หน้า ๕๖.
- (๑๖๔) เรื่องเคียวกัน, หน้า ๖๕.

ถือตั้งคาบขวานพร้าหนาไม้
 ปืนไฟไม้พลองกะบองสั้น
 นายใหญ่ถือง้าวยาวกรัน
 พรอมกันไปลอมประสาดไซ กราว (๑๒๕)
 ๗
 นอก

รั้ว

ครันถึงจึงเห็นผู้ค้น
 เคลื่อนกลบกันไปยังไม่มา
 รูปกายกลายเป็นกายา
 เปรณาอากาศแดงดังแสงไฟ รั้ว (๑๒๖)
 ๗

กล่อม

แกล่เหลือห้ามความคิดวิชาวาศ
 ใจจะขาดเสียวันละพันพัน
 ชับพลางทางมันแดงเพลิงสะกั้น
 ยักพะยอนแกลงชับให้จับใจ กล่อม (๑๒๗)
 ๗/

เช็ดขี้

คอยดูจะเปิดไหเหน่รัก
 แลวทางสักคัดเคะแคะผ้า
 หินกนชะเยียนเคลื่อนคลา
 พะยิ่นพากอยจ้องมองที่ เช็ดขี้ (๑๒๘)
 ๗/

(๑๒๕) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๔.

(๑๒๖) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๕.

(๑๒๗) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๘.

(๑๒๘) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๕.

กระ ที่ไซ่สำหรับการนอน
จะมายว่าทรงฤๅเป็นเบ็ญเรณู
ปกเกล้าไปกว่าจะอาสัน
แล้วอิงแอบแนบองทรงชั้น
กระสมสันนุไนทีไสยา ๗/ (๑๖๘)

เพลง

เออซีจึงไม่มีใคร เหน่นา
ยาชาเลยทานยายริบผายถัน
ทั้งสององลงจากแทนสูวัน
ทั้งกำนันนางทามก็ทามไป ๗/ เพลง (๑๗๐)

สาธุการ

กรันถึงจึงทอหิมไฉ
ลาคับกันไถ่ในที
ผูกพาเป็นรูปอสุรี
ท้าวที่ปลุกเสกลงเลขยัน ๗/ สาธุการ (๑๗๑)

โอค

โอเสียบแรงน้องรักเป็นนักษณา
พานฟ้าไม่ไปรฎ เกษี
โฉมยงเผ่าทรงโสกี

---

(๑๖๘) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๐.

(๑๗๐) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๑.

(๑๗๑) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๖.

เทวีครวณกรรารำพัน โฉก (๑๗๒)
๗

ทยอย

บัคั้น
ก้านรับสั่งบังคมไว้
ทางเขารุ่นองอรวโร
พาไปไสทองกันลั่นกุนแจ ทยอย (๑๗๓)
๗/

เพลงที่ปรากฏอยู่หน้าบท มีตัวอย่างดังนี้

ชมโฉม

ชมโฉม นิจแนบแอบนองประกองซีก
เกงพิมคักกนงกุของสี
ไทบกระสันปิ่นพานมาวยนียี (๑๗๔)
พระผู้มีลุมทองประกองเขย

พิชชา

พิชชา ๗/ โอ้ว่าพระจันเมื่อวันเพง
ปลั่งเปล่งเขื่อนแย้มแจ่มใส
เหมือนสองแกลมแจ่มนวนไทรหวานใจ (๑๗๕)
งานในเนตคำคังนำนิน

เยย

-
- (๑๗๒) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๕.
(๑๗๓) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๔.
(๑๗๔) พิชชา เดิม ๑, เลขที่ ๘, มัคที่ ๓๗, หน้า ๓๕.
(๑๗๕) พิชชา เดิม, เรื่องเดิม, หน้า ๕๗ - ๕๘.

เขย
๗/

จะเจาหน่อเนื้อเขยกระสัด
มานั่งจ้องจ้องตองมัทหนาบักชี
เจาจะทองกินหวายลายครั้งนี้
นั่งไทรามครามทีนี้เพ็ชเป็นไร (๑๗๖)

โศกโศ

โศกโศ
๗

เมื่อนั้น
นางพกาเกษรหมีไคหนี
เจบแสบไปสิ้นทั้งอินทรี
สู้ทนทีหันคานั่งจามัน (๑๗๗)

มโนทรา

เพลงที่ปรากฏอยู่หลังบท มีตัวอย่างดังนี้

เชิด

๐ เมื่อนั้น
เจคนางสวารรคกิดยา
บังอรร้อนไปในเวหา
ไกลเที่ยงมันมาอยู่ไรไร ๗ เชิด ๗ (๑๗๘)

เพลงนี้

เมื่อนั้น

(๑๗๖) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๑.

(๑๗๗) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๓.

(๑๗๘) กรมศิลปากร, "บทละครเรื่องมโนทรา" . บทละครเรื่องกรุงเก่าเรื่องนาง
มโนทราและสังข์ทอง (พระนคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์, ๒๕๐๘),
หน้า ๓๘.

เอววรรณวิฑูชา เจ้ามโนหรา
 เป็นปดาคะเพ็ญทองลงนำมา
 ก็ดั่งพระยาราชหงส์ทอง
 ลงเข้าในอวนชวนโหรง
 มีก้องในสระพระคงคา ฯ เพลงฉิ่ง ฯ (๑๗๙)

รั้ว

๐ นาคี
 ไคล้องคือนายพรานป่า
 ตระหนกตกใจเป็นนักหนา
 เคลื่อนกลายมาทางทรมานวัย ฯ รั้ว ฯ (๑๘๐)

เชิดฉิ่ง

นายพรานจึงเค็ดเอาไม้บัว
 ปิดหัวอายนาคนาคลา
 นาคเขี้ยวเข้รักเอาคืนชาย
 นาคลายเข้รักเอาคืนขวา ฯ เชิดฉิ่ง ฯ (๑๘๑)

เพลง

นางจึงทรงผ้าสีชมพู
 รักเกล้าจอนหสอดใส่
 แลวจึงแหหอมลอมกันไป

---

(๑๗๙) กรมศิลป์ากร, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๖.

(๑๘๐) กรมศิลป์ากร, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๔ - ๔๕.

(๑๘๑) กรมศิลป์ากร, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๓.

อีกทั้งข้างชายข้างขวา ๗ เพลง ๗ (๑๘๒)

โอด

๐ ร้องไห้

โศรามาฟายเอาน้ำตา

ตัวแก้งอยู่ที่เกยหยี

ที่ในเกยทองขาลา ๗ โอด ๗ (๑๘๓)

โมงป่า

เพลงที่ปรากฏอยู่หลังบท มีทิวอย่างดังนี้

เสมอ

มาถึง

ฝั่งเมืองเจริญเขาใหญ่

จึงลงจากมามโนไมย

ขึ้นไปเผ่าท้าวไทยมิไคชา ๗ ๗ เสมอ (๑๘๔)

เช็ก

จึงชวนลูกรักเล่นหา

เร็วเทิดแถวตามวนลหง

วาแล้วเท่านั้นพรโคมยง

ขึ้นทรงมาแถวรเทศไปย ๗ ๗ เช็ก (๑๘๕)

(๑๘๒) กรมศิลปากร, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๑ - ๒๒.

(๑๘๓) กรมศิลปากร, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๕.

(๑๘๔) โมงป่า เล่ม ๑, เลขที่ ๕๗, มัคที่ ๕๓, หน้า ๕.

(๑๘๕) เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

เพลงเก็บ

เหยี่ยวหลังสังพวกเสน

ตัวล่องเรานี้จะมันนาย

คอยอยู่เทิดนาทุกถ้วนาย

ขอฝากองฤสายพระจุมพิน

เพลงเก็บ (๑๘๖)
๗ ๗

กราวโน

ไม่ว่าภระษัตรีชิตยา

กิดว่าโมงบ่าจะไม่สู

ถถึงโลกโตคจากสินทุ

วายนุพคครั้งกลางลงคา

กราวโน (๑๘๗)

๐

รัว

กิดแล้วจำแหล่งมาแปลงกาย

เบนมันสะข้ายปัดเกสา

รัว (๑๘๘)

๗

เข็ดขิง

มันมาถึงนำประชาไชย

กาลอดสอดไปยในยไคยหลา

เหมมณุดเลนกันหน้าปรางปรู

ปักชาตจนแล้วจอนลิ่ง

เข็ดขิง (๑๘๙)

๗

(๑๘๖) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕ - ๑๖.

(๑๘๗) โมงบ่า เล่ม ๑, เลขที่ ๕๖, มัดที่ ๕๓, หน้า ๔๑.

(๑๘๘) โมงบ่า เรื่องเก็บ, หน้า ๑๖.

(๑๘๙) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๔.

โหม

สมสู้อยู่ควนนางยักสี่

.....โหมยั้ง

เฝ้าแต่โหมลุ่มพิศสะวัง

โหม (๑๕๐)
โหมยั้ง
โหมยั้ง

โถก

นี่ชอบสิ่งใดโหมบอกเล่า

พระเจามาทรงกันแสงสี่

ดาเหนวหนองโหมควนกับพระที่

โถก (๑๕๑)
ราพลางเทวีทรงโสกา ๖ ๖

เพลง

ควนเหนยักมาไปแล้ว

ชวนนางนองแก้วจากคองกาที่เอาไต่

ปรางนี้มีศควยฤทธิภัยใบ

เพลง (๑๕๒)
สองเจ้าเกินไพรพระนาวา ๐

เพลงที่ปรากฏอยู่หน้าบท มีตัวอย่างดังนี้

ดงสง

ดงสง
๖ ๖

กิดแล้ว

พระแก้วดงสงทรงว่ารี

(๑๕๐) โหมยั้ง เล่ม ๓, เลขที่ ๕๕, มัคที่ ๕๓, หน้า ๓๔.

(๑๕๑) โถก เล่ม ๓, เลขที่ ๕๕, มัคที่ ๕๓, หน้า ๓๕.

(๑๕๒) เพลง เล่ม ๓, เลขที่ ๕๕, มัคที่ ๕๓, หน้า ๓๕.

ชำระสองพรโฌษรี
ผู้มีสำราญพรกายา (๑๕๓)

ยานี

มากาจเกราพระบ่คไป
ถึงสองสกุนี้ตัวคยัน
สถิตยูเชิงเขามักคัน
ตัวเมียนันมีทองสองเคียนปลาย (๑๕๔)

มณีนไชย

เพลงที่ปรากฏอยู่หลังบท มีตัวอย่างดังนี้

เสมอ

เมื่อนัน
เจ้าพรามไคพังก็หรรษา
ชวนองคพระมณีนไชยา
เขามาสู่สถานพระมานคร ๗/
เสมอ (๑๕๕)

เพลงฉิ่ง

ครันถึงจึงลงสรงสนาน
กับบวิวารข้าสาวชาวแม่
หวัระริกหยิกหยอกกันขอแซ
หมแหชลธารสำราญใจ ๗/
เพลงฉิ่ง (๑๕๖)

(๑๕๓) โม่งป่า เล่ม ๑, เลขที่ ๕๗, มัคที่ ๕๓, หน้า ๖ - ๗.

(๑๕๔) เรื่องเคียวกัน, หน้า ๒๓.

(๑๕๕) มณีนไชย เล่ม ๑, เลขที่ ๕, มัคที่ ๕๗, หน้า ๑๕.

(๑๕๖) เรื่องเคียวกัน, หน้า ๑ - ๒.

อุณาย

สวมกำไลไธสแหวนงูเพชร
 แต่ละเมคกำเมืองเรืองฉาย
 อรชรออนแอนกรีกกราย
 คำเนียรเห็นชายเขามา ขยชาย (๑๕๗)
 ๗/

กุกพาทย์

แมนชาจะไซจักรเพชร
 คิ้วหัวชากเคจไม่อยู่ได้
 อานจบเจคคามกำหรามไป
 บัดใจรูรายก็เลอขมา กุกพาท (๑๕๘)
 ๗/

ทระ ที่ไซสำหรับการสำแดงอิทธิฤทธิ์
 ลัดแลงแฝงพุ่มพนาดี
 มีไทพระมณีสงไส
 จึงรายเวศนิหารประหารไว้
 จำแลงแปลงไคคังใจปอง ทระ (๑๕๙)
 ๗/

ทระ ที่ไซสำหรับการนอน
 จงบันทมเสียดึกไหสร่าง
 ราคานวานอญาจูจี
 ว่าแลวนิทราในราตรี

---

(๑๕๗) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๑.

(๑๕๘) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๖.

(๑๕๙) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๑.

พระมณีไชยกัไสยา ๐ ๒๐๐) ๐

โศก

พิศสงกตักลุ่มกุ่มจิต
 คิ่งหนึ่งชีวิตระจากร่าง
 ขึ้นมานนวนนวนกรวาง
 นवलนางชวนขับสลดลง ๗/ โศก (๒๐๑)

เพลง

แล้วแข่งจิตระคิกมานะ เหนมร้าง
 ลุกนุชายจะมานั่งกั้วผี
 ลูกขยับลับพ้ออยู่หลายที
 ภูนิยางย่องไปมองดู ๗/ เพลง (๒๐๒)

เพลงลาว

เมื่อนั้น

พระมณีเสราสรอยโสกักัด
 มังคมลาสององกัทรงธรรม
 แล้วจรจรัดเฑินตามเจ้าพราหมไป ๗/ เพลงลาว (๒๐๓)

สาธุการ

เจ้าพราหมจึงสั่งไปทันใด
 เร่งให้เอาเข้ามาโสกสรอง

---

(๒๐๐) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๐.

(๒๐๑) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒.

(๒๐๒) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๓.

(๒๐๓) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๕.

สุกษณาตฺตบไลฉะโตมตง

นางโฉมยงคตงกั้นพินทาย ๗/๘ สาธุการ

(๒๐๘)

เพลงที่ปรากฏอยู่บนหน้าบท มีตัวอย่างดังนี้

ลาวเป็นทลิ่ง

ลาวมีทลิ่ง

เมื่อนั้น

โฉมเจ้าพราหมณ์น้อยละหอยหา

นั่งอยู่ยั้งบรมศาสดา

เทมเขามารองบ่าวก็เข้าใจ

(๒๐๘)

ร้าย

ร้าย

ครั้นหยุดเสียงของก็ร้องถาม

ถอยความอะไรชว่าเมื่อก็

เชิญแวะมาหาชาชางนี้

เล่าลคก็ให้ฟังมั่งเป็นไร ๗

(๒๐๙)

กะเซทางยาว

กะเซทางยาว

เมื่อนั้น

เจ้าพราหมเพร่าเพร็ดเจ็ดคน

ไฉนจิตรลิตไค่จรจัด

ไปประสมทบทกันกับตัวรัก

(๒๐๗)

(๒๐๘) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๗๐

(๒๐๘) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔ - ๕

(๒๐๖) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕

(๒๐๗) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘

ชาปี
 ๐ ชาปี   เมื่อนั้น
             พระมะฉีไซยผายฉันทา
             เหนโฉมเจ้าพรามงามโสภา
             กิริยารูปร่างเหมือนนางเมียบ   (๒๐๘)

ชมโฉม
 ๐ ชมโฉม   นั่งพิงพิศโฉมเจ้าพรามน้อย
             แฉ่มชอยทวารัก เป็นหนักหนา
             พิศกัศกรมองผิวโสภา
             ตั้งจันทราทรงกลดทนมณฑล   (๒๐๙)

ชมตลาด
 ๐ ชมตลาด   รูปทรงกงเบญจพระกลิ่น
             งามสิ้นสาระพักไม้ขัดข้อง
             ผิวพรรณโสภาคีงทาทอง
             ผัดหน้านวนล่องของโย   (๒๑๐)

ชา
 ๐ ชา   เมื่อนั้น
             พระมณีกันแปรแลหา
             เหนนางสาวสรภักดียา
             ทรงโฉมโสภาคีวารณ   (๒๑๑)

(๒๐๘) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘.

(๒๐๙) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๕.

(๒๑๐) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๑.

(๒๑๑) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๔.

กะนาว

กะนาว   ครันถึงจึงเข้าในท่าหนัก
                  แจงว่าเมียรักเสนาหา
                  บันทมยุควยพระมารดา
                  พระราชาเบื้องข้างเข้าไป (๒๑๒)

ไอโถม

ไอโถม   ครันถึงจึงเข้าปราสาททอง
                  นั่งแอนแนบนองพิษไหม
                  กอดจูบลูบนมพิรมใจ
                  นางฉีกกมลกลัไสควยโกรา (๒๑๓)

ร้าย

า/
 ร้าย   แลว เกบ โกลุมประทุมเมค
                  ชายเนคคองพระโอมะรี
                  ทำเหม็เค็รคุมมาลี
                  ทงที่เด็ยร่ายไหชายชม (๒๑๔)

พิศุวิวงศ์

เพลงที่ปรากฏอยู่หลังบท มีตัวอย่างดังนี้

เสมอ

เมื่อนั้น

(๒๑๒) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘.

(๒๑๓) พินสวรรก โฉม ๓, เลขที่ ๓๘, มัดที่ ๘๒, หน้า ๒๔ - ๒๕.

(๒๑๔) พินสวรรก โฉม ๔, เลขที่ ๔๓, มัดที่ ๘๑, หน้า ๔๘.

สังข์ทอง

เพลงที่ปรากฏอยู่หลังบท มีตัวอย่างดังนี้

เสมอ

- ๐ ถึงเขา
ประนมทนต์เกล้าคูดุณี
กมกรพระราชนนี
เจ้าพจวรีเขามา ฯ เสมอ ฯ (๒๑๕)

เชิด

- ๐ บัดนั้น
กำนัลรับสั่งมิ่งคมไหว
ไปควยเร็วรับฉิมไว
มัดใจถึงบ้านรจนา ฯ เชิด ฯ (๒๑๖)

กลม

- ๐ กิดแล้ว
พระแก้วเสด็จโดยหวัง
เหาะระเห็จเทร็ดไปควยดำดั่ง
ลงยังเมืองยกวิมล ฯ กลม ฯ (๒๑๗)

ขับ

เมื่อนั้น

-
- (๒๑๕) กรมศิลปากร, "บทละครเรื่องสังข์ทอง", บทละครครั้งกรุงเก่าเรื่องนาง
มโนราห์และสังข์ทอง (พระนคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์, ๒๕๐๘), หน้า ๗๕.
- (๒๑๖) กรมศิลปากร, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๗.
- (๒๑๗) กรมศิลปากร, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๘.

ก้านธูปรับสิ่งใส่เกศา
กมเกลลาถวายมังกมลา
เขามาไบนานกายาย ๆ ชุม ๆ (๒๑๘)

พระ ที่ใช้สำหรับการแสดงอิทธิฤทธิ์
ขอไหทวายศวิมล
รอนรณป่วนนั้นในวันนี้
ลงมาหาชาติที่ห้องใน
รักไคร์พิรมย์สมศรี
พอย่ำสนธยาราครี
ยายเข่าก็มีออกไป (๒๑๙)

ลูกพาทย์

๐ คิดแล้ว
พระยานาคคลาดแคล้วเขาไปมา
ไค้ลูกกลีทองละอองตา
แหวกพสุชาขึ้นไปพลัน ๆ ลูกพาทย์ ๆ (๒๒๐)

รั้ว

คิดแล้วจึงถอครูปเงาะทรง
ออกจากพระองค์แล้วส่งให้
รจนาเจ้าจงมาเก็บไว้
อย่าให้มาเป็นอันทราย ๆ รั้ว ๆ (๒๒๑)

---

(๒๑๘) กรมศิลปากร, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๒๑.
(๒๑๙) กรมศิลปากร, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๘.
(๒๒๐) กรมศิลปากร, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๕ - ๘๖.
(๒๒๑) กรมศิลปากร, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๖.

กราว

วิชาภาสิกทำหักหัก

จนยักจนวายทั้งนายเบา

ออกรับจับสำส่าเภา

เรงเบาพร้อมเสกระเหตมา

กลาว (๒๒๒)

๐

เช็กฉิ่ง

จำคำพูดวาสุกรี

จึงโยนสนขรีให้ยักษา

แพมทองลอยลี้ปดิวมา

คอยหายักษายังมีใจ

เช็กฉิ่ง

(๒๒๓)

๐

กระ ที่ไซ่สำหรับการนอน

พิงสาน

นางมานปีร เปรมกระเสมบิร

ภักวาสนทะยาตรี

กอล่าที่โหมพ้อมในย

กระ

(๒๒๔)

๐

กล่อม

ลูกคือเขานามกอไม้ทั้ง

เขารักกาหาขังลูกไมย

หาเข้าทองโทโทยโก

ที่ใหม่เขาจะรักพระลูกนี้

เจรจา กล่อม (๒๒๕)

๐

(๒๒๒) สังข์ทอง เล่ม ๓, เลขที่ ๔๓, มัคที่ ๑๓๕, หน้า ๒.

(๒๒๓) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓.

(๒๒๔) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐.

(๒๒๕) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๖.

โล

รำไรมุในเกอกรา
 เหวที่ท้วงควยสงสาน
 ขวยทริงไทรริงเมืองมาน
 เคาในสะถานตานแถน   โล (๒๒๖)

กลองโยน

ออกจากวังแก้วแพรวพริ้น
 ฝูงก้านันพริงทรุกระหิง
 แหนเหนแนนอักษจัทสุริง
 เสนานำกริ่งไปกงลา   กลองโยน (๒๒๗)

สาธุการ

สำเภาทองเลื่อนเคลื่อนคลดา
 ไมหันซาริบคาเข้ามาไกล
 เกยยังฟังพลันทันไคย
 บัดใจเหนทั่วทุกห้วงมาน   สาธุการ (๒๒๘)

มะโหรี

จุกแวนเวียนชายยายชว้า
 โหขึ้นสามลาคะหมีมัน
 แขงแขงแกรสังประคังกัน
 กาศของกลองลันสะนันไป   มะโหรี (๒๒๙)

(๒๒๖) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑.

(๒๒๗) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๖.

(๒๒๘) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๑.

(๒๒๙) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๑.

เพลงเมื่อนั้น

นางรจนาไฉยา

แลเห็นสมเด็จพระมารดา

กัถยาออกมารับทันที ฯ เพลง ฯ

(๒๓๐)

เพลงที่ปรากฏอยู่หน้าบท มีตัวอย่างดังนี้โขน

๑ โขนฯ ๐ ทรงสำอององค์ประจงแต่ง
 เด็ดโคมกลองแกล้งเสนาหา
 กลิ่นฟุ้งทลอบอบกายา
 ทรงภูษาสรรพพรณราย (๒๓๑)

ชา

๑ ชาฯ ๐ นางทรงสุบินนิมิตเห็น
 เป็นมหัศจรรย์ขอใหญ่
 ฝันว่านางว่าสมุทรรไท
 ไม้จะจมลงในพระคงคา (๒๓๒)

ไอ

๑ ไอฯ ๐ ทอดองค์ทรงโสภาคย์
 ชลนัยนโหลหลังทั้งพัศรา (๒๓๓)

(๒๓๑) กรมศิลป์ากร, เรื่องเดิม, หน้า ๗๕.

(๒๓๑) กรมศิลป์ากร, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๓.

(๒๓๒) กรมศิลป์ากร, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๔.

(๒๓๓) กรมศิลป์ากร, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๐.

กัณฑ์ไทย

กัณฑ์ไทย ๐ พระจึงฉวยจับตัวได้
 กูจะทิ้งให้หมักหนา
 โขมชายป่าชวา ปากกล้าเหลือใจ
 ว่าไรไม่ตั้ง แต้ตั้งเป็นใหญ่
 กลัวกูหรือไม่ รอยไม้ทั้งทิว (๒๖๔)

หรือ

หรือ ๐ อนิจจนาหือหรือเล่น
 พระจะเห็นปางหรือไม่
 อุบาทวจักร รุกไกรว่าดี
 รับเอาเลี้ยงไว้ ไสยอดมายศรี
 เมื่อนี้ไม่ดี คัดเล่นหน้าใจ ฯ (๒๖๕)

สังขศิลป์ไทย

เพลงที่ปรากฏอยู่หลังบท มีตัวอย่างดังนี้

เสมอ

เมื่อเห็น

นวดนางเกษรสมลชา

จริงชวนสรมเด็จพระหนักา

กลับมายังปรากฏปราสาทไชย

เสมอ (๒๓๖)

เพลงฉิ่ง

(๒๓๔) กรมศิลป์ากร , เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๔๔.

(๒๓๕) กรมศิลป์ากร, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๕.

(๒๓๖) สังขศิลป์ไชย ความเก่า, เลขที่ ๑๔๕, มัคที่ ๑๔๗, หน้า ๔๕ - ๕๐.

แล้วชวนไปริมพระนมนาน
 ปรีดาชื่นชมกระกระเสมสาร
 วาวแววแก้วเกาสรีการ
 หกขุนมารชีชวนไหวนใจ เพลงฉิ่ง (๒๓๗)
 ๘

เชิด

เสียงเอ่ย ๆ แล้ว
 จริงวางสังข์แกวให้หน้าหน้า
 สังข์งามกลดตามมอริศา
 ข้าแรกพระสุธาไปมาคาน เชิด (๒๓๘)
 ๘

โคมเวียน

จึงเฒพระสังข์สินไชย
 ทำการโตใหญ่หนักหนา
 เบ้าฝูงเหวนไนขันฑ์
 เหาะมาบนพชธานี โคมเวียน (๒๓๙)
 ๘

กลม

จำจะไปช่วยพรกุนมาร
 ไวนทจะม้วยเบเนผี
 กรันคิดแล้วพลันทันที
 โภษกรีกเหาะระเทคไป กลม (๒๔๐)
 ๗/

(๒๓๗) สังข์ศิลป์ไชย ความเก๋า, เลขที่ ๑๔๖, มัคที่ ๑๓๗, หน้า ๑๘.

(๒๓๘) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๑.

(๒๓๙) สังข์ศิลป์ไชย ความเก๋า, เลขที่ ๑๔๗, มัคที่ ๑๓๗, หน้า ๒๓.

(๒๔๐) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓.

กราวนอก

รีพอดแหแหนแนไป
 หนักสะนมกริมะไนยกโปงค
 จริงไห้เคลื่อนไกลที่ไชยริษ
 ก้าทญุมรลากลลาไคล ๗/
 กราวนอก (๒๔๑)

กราวโน

บุนมำกุกยาคุมะนุขหนัก
 กุจะทักคอกันโหมมไซ
 กักพลางทางแมลงฤทธิไกร
 โดคโนไนโหลคามา ๐
 กราวโน (๒๔๒)

กราวจีน

กิกแล้วเอาใส่สถานทอง
 ดึงยั้งคีจองผายณ
 ครันไถ่กัซันผิงพลัน
 ชวนกันเขาไปวังไเหน ๐
 กราวจีน (๒๔๓)

กราว

มือทรายจับไตตะบองแก้ว
 แลวสังเมียรักพิษไหม
 ความรักหนักหน่วงเปรทวงไญ
 กอคจูมดูมไลแลวไกลลลา ๗/
 กราว (๒๔๔)

(๒๔๑) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐.

(๒๔๒) สังขศิลป์ไชย, เรื่องเดิม, หน้า ๓๐.

(๒๔๓) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๕.

(๒๔๔) สังขศิลป์ไชย ความแก้ว, เลขที่ ๑๐๕, มัคที่ ๑๓๗, หน้า ๒๐.

ตระ ที่ใช้สำหรับการสำแดงฤทธิเดช
แล้วจริงเอาดอกจำปา
นี้ระนิกรกัญญาประทุมขริ
รูปทรงเหมือนนางเทวี
ส่งให้เกียรติยศสัน ๐ ตระ (๒๔๕)

เขาค้าง

เมื่อหัน
พรสังสิล ไชยบุรุษทำ
ไค้ทั้งถ้อยคำสิงหรา
เสียงนรศักดิ์แล้วแมลงพัตน์ เขาค้าง (๒๔๖)
๑/

เขาคมอก

ทั้งโอรสละกอนทุนลาว ๑/
จิ้งจาวชาตรีแห่งวิไล
เด่นซ้นพร้อมกันทันไคย เขาคมอก (๒๔๗)
เสียงอึ้งไปทั้งการรา ๑/

กล่อม

ไม่มีใครมากแล้วไป
ยิวข้ออาไภยยามินหมอง
กลิ่นอายหายแล้วนวลล่อง กล่อม (๒๔๘)
วาพกลางถอกนองนิตรา ๑/

(๒๔๕) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๓.

(๒๔๖) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๕.

(๒๔๗) สังขศิลป์ไชย ความเก๋า, เลขที่ ๑๐๖, มัคที่ ๑๓๗, หน้า ๓๓ - ๓๔.

(๒๔๘) สังขศิลป์ไชย, เรื่องเดิม, หน้า ๔๘.

กฤษ ที่ไซ่สำหรับกาเรียน
 ว่าพลางที่ริมริมซิด
 สรมสนั้นแนบองมองไสรบ
 โดยลุ่มจบนางสะวางใจ
 จันพระสุริไสสะวางพา ๗/ กฤษ (๒๔๙)

เพลง

สุระเสียงก็เค็กเสนหมัก
 จักกลัวอะไรหนักหนา
 คึดแล้วคำเน็รเตินมา
 กัถญาจึงเมยถวาร์ไชย ๗/ เพลง (๒๕๐)

โอด

กึนแก่ม้าตาทุกราตรี
 คึดถึงพระทีเปนนึกหนา
 ถามพลางทางทรงโสกา
 คังนางกัถญาจะกลาคใจ ๗/ โอด (๒๕๑)

ทยอย

นื้หฤาเขามาเอยม่าไม
 มารีารองไห้รักษามัวอยู่
 ไม้ไปแล้วหฤาจะไกรรัฐ
 ผู้มีชเชนไห้เค็รไป ๗/ ทยอย (๒๕๒)

(๒๔๙) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕.

(๒๕๐) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๐.

(๒๕๑) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๒.

(๒๕๒) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๒.

มะโหรี

เข้ากันจนเต็มใจรักกัน

น้องรักลูกรักอย่ารู้ไซ้

วังมาไห้พอรทกลอนไป

อายุเป็นไคกะดาม่า

เจรจา (๒๕๓)

มะโหรี

เพลงที่ปรากฏอยู่หน้าบท มีตัวอย่างดังนี้

ชา

ชา

มาจะกล่าวบทไป

หนางเกษรสมมทาโฉมมีร

อยู่เขนเป็นศกททรากร

ไ้ประสาธนะดีจรจนา

(๒๕๔)

ราย

ราย

เมื่อนั้น

หนางเกษรสมมทาเพียงอกหัก

ฟังคำทำนายทายหัก

หนังสือเสีราสรอยละหอยใจ

(๒๕๕)

ชาปี

ชาปี

เมื่อนั้น

พระสังสิลไชยบุรพ

บันทมอยู่ในยอกคณูมา

(๒๕๓) สังขศิลป์ไชย ความเก่า, เลขที่ ๑๔๖, มีคที่ ๑๓๗, หน้า ๓๕.

(๒๕๔) สังขศิลป์ไชย, เรื่องเดิม, หน้า ๑.

(๒๕๕) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔.

กลิ่นไอดสูรียาอะโนไท่ (๒๕๖)

ไอ

ไอ โอระวากวงใจโนยเนษ
 อภิโรษณพีไปแห่งไท
 กวนมาสะดักสักทีไว้
 ตัวจะเหมาไกรเหมือนนางเมีย (๒๕๗)

ไอร้าย

ไอร้าย ไมประสับภักทองพริ้นดา
 ฌีว่าจะมายันไธ (๒๕๘)

ยานี

ไอดู ยานี มาจะกลาวบทไป
 ทาวหัยไนโกษรี
 ไสยาศไนราชราครี
 โภษรีก้อศจันใจ (๒๕๙)

มอกแปลง

มอกแปลง ฌีเมื่อนั้น
 พระสังสินไชยพิลไพรสัน
 แล เหนกรวงแควแพรพริ้น
 ทริงทั้นจันหมทิมใจ (๒๖๐)

(๒๕๖) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖.

(๒๕๗) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๗.

(๒๕๘) สังขศิลป์ไชย ความแก้ว, เลขที่ ๑๐๖, มัคที่ ๑๓๗, หน้า ๑๗.

(๒๕๙) สังขศิลป์ไชย ความแก้ว, เลขที่ ๑๐๗, มัคที่ ๑๓๗, หน้า ๒.

(๒๖๐) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓.

โอชาตรี

โอชาตรี   เดินหนีพ่อไถ่พระขวัญตา
 ○   อะนิจาเจ้าไฉนมาคู่ก็   (๒๒๑)

นมกลาต

นมกลาต   เข้าในพระที่วานเจตสัน
 ○   ท้าวเหนียงสะวันกุ่มนางแมลา
                  ก็คว้านางทาวนางพญา
                  ไม่เคยเหน็นากก็ลิกถั่ว   (๒๒๒)

สุวรรณศิลป์

เพลงที่ปรากฏอยู่หลังบท มีตัวอย่างดังนี้

เสมอ

มาถึง
 ยั้งซึ่งพลับพลาหาชาไมย
 วานอนเหาะกรงลงไป   ○
 เขาเผ่าทาวไทยมีโดยชา   สมอ   (๒๒๓)
                  ○

เพลงฉิ่ง

เขาเมืองทั้งหลายอย่าจระเจร
 ไนปรากฏาเหนก่าบังไว้
 พิศถานทานางย่างคลาไกล
 ขึ้นยังปรากฏไชโยในราตรี   เพลงฉิ่ง   (๒๒๔)

(๒๒๑) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๒.

(๒๒๒) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๕ - ๓๐.

(๒๒๓) สุวรรณศิลป์ เล่ม ๒, เลขที่ ๑๓๐, มัคที่ ๑๔๓, หน้า ๔.

(๒๒๔) สุวรรณศิลป์ เล่ม ๑, เลขที่ ๑๒๕, มัคที่ ๑๔๓, หน้า ๗.

เชิด

ชมสิ่งชมสัจย์นักไกล
 ฝนไม่รายเรียงเคียงต่าง ๆ
 ชมไม่ชมกษัตริย์โกพลาง
 ตามแถวแนวกว้างทางกันดาร เชิด (๒๒๕)

กราว

กระ เกรียมไพรพลกลไกร
 กระบีไพรพรั่งพร้อมอยู่แนมหนา
 แห่หอมลอมองพระทรงพา
 สะเทือนสุทพาไพโรสาน ๐ กรากราว (๒๒๖)

ตระ ที่ไซ่สำหรับการสำแดงฤทธิเดช
 กัดแล้ว เทานั้นมีทันชา
 เหาะเขว้าหาราพระนะคอน ๑ เชิด
 เหาะกรังลงยังน่านันชอน
 วานอนจำแลงแปลงกาย ๐ กระ (๒๒๗)

รั้ว

เบนแมงมอกกลมชะอุมไป
 วารุคนอยใหญ่ตกลงมา
 ถูกตองวานอนกระบีมีรั้ว
 อ้องกะนึ่งมีทั้งราวป่า ๐ รั้ว (๒๒๘)

(๒๒๕) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔ - ๕.

(๒๒๖) สุวรรณศิลป์, เรื่องเดิม, หน้า ๘.

(๒๒๗) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๘.

(๒๒๘) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๐.

เช็ดผิง

จับจดทิ้งไปมิได้ซา
 คักเกล้าเกษาไอมินณล้าน
 มวยมอดท่าสายวายปราน เช็ดผิง (๒๖๙)
 ยิ่งแค้นมานถอยหลังมา ๑

กระ ที่ไซ่สำหรับภรรยา
 ยิ่งกักขุนทองมองนึ่ง
 เทวีลรวนครำรำไร
 นางทรงโสกาอาลัย
 ระงับลับไซ่ในยปรางนึ่ง กระ (๒๗๐)

โศก

นางสีทรวงอกชกเกล้าเกด
 โศกังสัง เวทนาพระ เนตไหล
 หั่งพระสุวันให้รำไร
 สลบขมไปหั่งสองรา โศก (๒๗๑)

เพลง

ชื่อว่ากรุงแกวชลบท
 เทนปรางมรกตอยู่ไร ๆ
 อยุคโคเกวียร์ไวไครมพระไท
 ทานางเขาไปไนาการา เพลง (๒๗๒)

(๒๖๙) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘๑

(๒๗๐) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๑

(๒๗๑) สุวรรณศิลป์ เล่ม ๑, เลขที่ ๑๖๙, มัคที่ ๑๘๓, หน้า ๒๕๑

(๒๗๒) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๑

เพลงที่ปรากฏอยู่นามบท มีตัวอย่างดังนี้
ไอ

ไอ   ย้อหัดสวมสอดกอกนองแกว
          กำของทีแฉวแกวกับกน
          เจามามวยคิ่นสิ้นคิ่น
          สองขันทวยทีกระบี่มา (๒๑๓)

สุวรรณหงส์

เพลงที่ปรากฏอยู่หลังบท มีตัวอย่างดังนี้

เสมอ

พรเตาออกทองพรโรงไชย
          ทำรักกรักไปแกไหร่า ๗/ เสมอ ๗/ (๒๑๔)

เพลงชิง

หนีไคไลตามกามฉลาก
          จับไคตุลาคโมปราไสย
          พรมารีนเรื่งมันเหิ่งใจ
          ทีไบนมน่าคงคา ๗/ เพลงชิง (๒๑๕)

เข็ค

ครันวาพลบคำย่ำหึ่ง
          เกลาพูนึ่งจะกลับมา
          สังแลวพรแกวกีสิดา

---

(๒๑๓) สุวรรณศิลป์, เรื่องเดิม, หน้า ๔๘.

(๒๑๔) สุวรรณหงส์ เล่ม ๑, เลขที่ ๑๒๖, มัคที่ ๑๔๔, หน้า ๒.

(๒๑๕) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕.

ตายสายป่านมากวดยุทธิไกร ๗/ ^{เจ็ด} (๒๑๖)

บุ

ครันก็คพร้อมกันแล้วออกมา
หนีให้กล้อยาเจ้าส่งไสย
ก็รายรุ่งขึ้นจะกลับไป
กำลังเมื่อไรจะกลับมา ๗/ บุ ๗/ (๒๑๗)

กลม

สำเรศเสกพลันมีทันน
เหาะระเหตเกรคทะยานควดยุทธิไกร
จากวิมารพลันทันใด
ควยอื่คฤทธิไกรพรอื่นครา ๗ กลม ๗ (๒๑๘)

กราว

ศาลาที่อยู่อาศัย
มอบให้ณะยะเวกนงยา
มาควยที่ตื้นเสนา
หนีราก็ถึงพรเวียงไชย ๗๗ กราว ๗๗ (๒๑๙)

กราวว่า

จึงมาสำแดงแฉลงฤท
สที่คมาเย็นอยู่ตรงหน้า

(๒๑๖) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๘.

(๒๑๗) เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

(๒๑๘) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๔.

(๒๑๙) สุวรรณทงส์ เล่ม ๓. เลขที่ ๑๘๘, มัคที่ ๑๔๔, หน้า ๖.

จะให้เป็นดวงแกรราชา

มหาไทย์ยาคกรจากเวียงไชย ๗ กราวรา ๗ เจริจา (๒๔๐)

กราวนอก

เจนลงทอขางน้ำมัน

จับพันมาลาวโยธา

แตรสังข์ของกลองก็กกองมา

ที่ลาดเนินน้ำก็ทำลาย ๗/ กราวนอก (๒๔๑)

สินวูล

นางถือขันทองมาถามกัน

นางสูวันเงือกนำสาวขรี

หารอยลอยนำลำนันท์ที่

รี ๆ วายนำลำนันท์มา ๗/ สินวร (๒๔๒) เพลง๗/

อุยฉาย

พ้อคกอรกรายกรับชะนีบ้อย่าง

ทำนองนางคังหงลิ่งกระสัน

ร้ายบนเบาแก่พระผู้ขึ้น

แล้วต้นน้ำก็ขมขื่นวัน ๗/ อุยฉาย (๒๔๓)

พระ ที่ใช้สำหรับการสำแดงฤทธิ์เดช

วาแล้วก็แพลงฤทธิ์ไกร

(๒๔๐) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๑๑

(๒๔๑) สุวรรณหงส์ เล่ม ๒, เลขที่ ๑๔๓, มัดที่ ๑๔๔, หน้า ๕๑.

(๒๔๒) สุวรรณหงส์ เล่ม ๓, เลขที่ ๑๔๔, มัดที่ ๑๔๔, หน้า ๓๕.

(๒๔๓) สุวรรณหงส์ เล่ม ๒, เลขที่ ๑๔๔, มัดที่ ๑๔๔/๑, หน้า ๕๑.

ท้าวโสมเค็จอินทรา
 เนมืดมืดเหมือนพรกษา
 มีรากก็กลายเป็นพรมไป ๐ ๒๔๔)

เข็ดฉิ่ง

ทูลเอ๋ย ๆ แลว
 พรแก้วเสด็จออกมา
 ขึ้นสายป่านเสด็จควงวาทหน้า
 เสด็จลลยเวหาอากาศในย ๑/๕ ๒๔๕)

โถม

เหินฉากหลากหลายพรายพัน
 เกดกามมากันชั้นใน
 พรลอยเขื่องยาคคลาดไกล
 แลไปก็เหินนางกัลยา ๑/ โถม ๑/ ๒๔๖)

๒๔๖) ที่ไซ้สำหรับภรรยา
 พรกำลังนั้นถอยเอยไป
 ลืมพร เนคไม้เจ็ดทั้งสองข้าง
 พรอดมันพ่นควงขมนาง
 กอดไวยไมวางเขลนหลับไป ๑/๕ ๒๔๗)

เพลง

(๒๔๔) สุวรรณหงส์ อ้อม ๒, เลขที่ ๑๔๓, มัดที่ ๑๔๔, หน้า ๕.

(๒๔๕) สุวรรณหงส์ โถม ๑, เลขที่ ๑๔๓, มัดที่ ๑๔๔, หน้า ๑๖ - ๑๗.

(๒๔๖) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘.

(๒๔๗) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๖.

พรที่ศานหมี่ทันจับ
 ฝ่อหมี่ล่อยเข้ามาไกล
 พรจึงโถมนำลงไป
 ช่วยไต่ผอนกลับเข้ามา ๗ เพลง ๗ (๒๔๔)

สาธุการ

เสย้งเอบ ๗ แล้ว
 พรแก้วก็ ชักว้าวไป
 พรกายเจ้าพิศมามีคใจ
 วายใหญ่ก็เล็งบินเวหา / สาทวาร (๒๔๕)

โศก

ซัดหอกไม่หลุกก็สุดก็ค
 พิศหอกออกกลมทั้งกายา
 กัดแค้นใจไปมา
 จะไปอาราพระบุรี ๗ โศก ๗ (๒๔๖)

นางหงส์

ทางเรงกำลัศชะทใจ
 นำพร เนศทาวโลดลั้ง ๗
 ไพรระโหมของกลองแตรสัง
 ซับกับไต่เคลื่อนรืคโม ๗/ นางหง (๒๔๗)

(๒๔๔) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๑.

(๒๔๕) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๖.

(๒๔๖) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๓.

(๒๔๗) สุวรรณหงส์ เล่ม ๒, เลขที่ ๑๔๓, มัคที่ ๑๔๔, หน้า ๑๓.

เงินเหต

จึงจับพรบาทของพระเจ้า
 ขึ้นใส่เนื้อเกดानीอเกษา   เสนเลา (๒๕๒)
 ๐

ทยอย

วิบากมาจากพรอ้งไป
 ออระไทกราบแล้วขอสมา
 กับท้าวภูมัลลย์กษีร   (๒๕๓)
 จอระสีกลดาโคดมโคชา ทยอย ๗/
 ๐

ประณม

เมื่อนั้น
 ภูมัลลย์กษีรบังคมไหว
 รับสั่งพรอ้งทรวงไชย   ประณม (๒๕๔)
 ออกไปจักแจงบ่แดงทัม ๗/
 ๐

ปราสาททอง

ควมมิลมัมสำทัมไหลบมา
 การพำจิงเมื่อนเพื่อนหลัง
 พรเพี้ยวเลี้ยวลัดคัมคัมคิง   ปราสาททอง (๒๕๕)
 เวียงวังรอมวกแล้วทักมา ๐

กินนรว่า

(๒๕๒) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘๐

(๒๕๓) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๗๐

(๒๕๔) สุวรรณหงส์ เล่ม ๕, เลขที่ ๑๘๗, มัคที่ ๑๘๘/๑, หน้า ๖๐

(๒๕๕) สุวรรณหงส์ เล่ม ๖, เลขที่ ๑๘๘, มัคที่ ๑๘๘/๑, หน้า ๑๖ - ๑๗๐

กรัน เชาแวงองละลังกา
 ทิงหาชวนกันเดินเดิน
 ร่องรำท่าหากกระทือบิน เพลงกัณโณนรำ (๒๕๖)
 กัณโณนรำฟอร รอนมา

เพลงที่ปรากฏอยู่หน้าบท มีตัวอย่างดังนี้

ราย

ราย ๐ กรันเดินจบแล้วรุ่งราง
 ทรอาที่สว่างแสงไสย
 คีนจากบันทมพิรมไนย (๒๕๗)
 ทวไทยสสงพรภักครา

ชา

ชา ๗/ พรจึงเฒ่ยอมขึ้นทัมใจ
 เหมพวงคอกไมงามไสภา
 ชูขึ้นพันคัพที่สระ ระนา (๒๕๘)
 งามกระโรยนักหน้าคังวาสไว

ไอโถม

ไอโถม ๗/ เมื่อนั้น
 พรสุวันจหงทรงไชย
 ไคพังโถมงามเจาตามไถย

(๒๕๖) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๗ - ๔๘.

(๒๕๗) สุวรรณภพส์ โถม ๑, เลขที่ ๑๕๖, มัคที่ ๑๔๔, หน้า ๒.

(๒๕๘) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๐.

ประไลยเนื้อความถามเรื่องมา (๒๖๕)

ขานี้

ขานี้ มาจะกล่าวบอกไป
 ๐ ถึงสมเด็จจ๋ามเงินถิ่นตรา
 เคียดเนื้อรอนใจเป็นหนักหนา
 ๑ ผู้ที่จะรักก็รียาแตกอนไป (๓๑๑)

ขมไม้

ขมไม้ สองพราหม
 ๑ เจากอยเดินตามกันมา
 มุกแฝกแวกกลา
 ๒ เดินตามกันมาทั้งสองนึ่ง (๓๑๑)

ลีลากระทุม

รองลีลากระทุม เมื่อมัน
 ๐ เจาพราหมะนี่สี่ไส
 แล เหนไพรพิลสัดก่อไร
 ๑ แดดหอมพรพิไชยะ รฎมา (๓๑๒)

เพลงเขมร

เพลง ๑ พร เอ๊ย ๆ อัง
 เขมร ๒ พร สุวัณะหงมูรุงฟ้า

(๒๖๕) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๑๐

(๓๑๑) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๓๐

(๓๑๑) สุวรรณหงส์ โฉม ๒, เลขที่ ๑๔๓, มัคที่ ๑๔๔, หน้า ๑๑๐

(๓๑๒) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓๐

ชวนเจ้าพราหมณ์เดินตามกันมา
 ดอกไม้นองน้ำ ๆ จ้ให้เจ้าพราหมณ์น้อยไว้วัย (๓๐๓)

ท่อนีรองไห

ท่อนีรองไห เจ้าเอ๋ย ๆ พราหม
 ยุคยังฝังความที่สวนมา
 เลือบเทมดอกไม้เจาไม่นาภา (๓๐๔)
 ขายกาทำเหม็นแล้วเดินไป

ขอม

ขอม ๆ ลิงเอ๋ย ๆ ถึง
 ยั้งพิ้งแม่น้ำสุลาไล
 แม่น้ำตุ๊กใส (๓๐๕)
 แกวพ้อมขมูกกา

โอ

โอ หอคองลึงกับแทนที
 สัมประคี่จะมีก่อทำไม
 ไม่พูดไมจาวาสั่งไร (๓๐๖)
 ชักแค้นพระไทเป็นพันกิด

พัตซา

พัตซา ลอยระโบมโถมเล่านางสาวน้อย
 ๆ

---

(๓๐๓) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๕.

(๓๐๔) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๖.

(๓๐๕) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๐.

(๓๐๖) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๕.

หารอช่วยกันฉีกสร้อยไทย
 เขากลุมรวมรึนางอระไทย
 วยความรักไกรณนางโฉมศรี (๓๐๗)

ชมไพร

ชมไพร พระเจ้าเค็มบัวระหง
 แลโล่งปลงปลิว เบนทิ้งไป
 มาสูงbungขางกลางไพร (๓๐๘)
 ผัดไม้ม้างรังเรียง

ศัพท์ไทย

ส้มโต เมื่อเอ๋ย ๆ นั้น
 ๑๑ จึ่งพรสุวันฉะหง
 มิ่งว่าสุริยง อังนีหมีไชย
 พระไกรฤกษ์กมล นิตหิตรีไฟ
 ท้าวเชอแก้วช่วยโดยไม้ม (๓๐๙)
 พรอ้งเจ้าก็ไลก็มา

หรือ

หรือ ๑/
 พันเอ๋ย ๆ ปี่
 พระจะมาได้ก็กาไชย
 โทษนิกหาไม ลอยก็ไถยนา
 กุณพันเขยเขาะ หัวเราะรา ๆ

(๓๐๗) สวรรคตหนังสือ เล่ม ๓, เลขที่ ๑๘๘, มัดที่ ๑๘๘, หน้า ๓๕ - ๓๖.

(๓๐๘) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๖.

(๓๐๙) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๖.

ได้อีกนา เช่นเมียมคือ (๓๑๑)

พระทอง

"พระทอง" เมื่อนั้น

นวลนางก็ร่ำมาเรอในย
 แกล้งแกล้งกระบวนไทรวนใจ
 ว่าจะให้ลงควยก็ลมารยา (๓๑๑)

เมย

เมย ๑
 กรันถึงจึงอึ่งพญายัก
 ถามว่าดูกรักข้าเป็นไร
 เหมวตาก็กล่ามากำไป
 เขามักไวแล้วฤาไรณา (๓๑๒)

โสวัตร

เพลงที่ปรากฏอยู่หลังบท มีตัวอย่างดังนี้

เชิด

กิดเอยกิดพลัน
 พรานใจสั่นกอดยของบง
 เมยี่งมองเขาไปให้ไกลอง
 จำงลอมบึงควยเป็นยา ๗ เชิด ๗ (๓๑๓)

โลม

(๓๑๑) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๓ - ๔๔.

(๓๑๑) สุวรรณหงส์ โลม ๕, เลขที่ ๑๔๓, มัคที่ ๑๔๔/๑, หน้า ๑๕.

(๓๑๒) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๓.

(๓๑๓) โสวัตร โลม ๑, เลขที่ ๒๒๓, มัคที่ ๑๔๔/๕, หน้า ๕๑ - ๕๒.

พระโอบการเห็นมีแผนการ
 ภูพานเจ้าห้าการไท
 เร่งเรวยาวาจึงออกไป
 ข่าไหวเอนดูซาเท็ดรา โลม (๓๑๔)
 ๗

โอบ

จึงเห็นความจึงพียงรา
 ที่จ้อยแปะซาพรฤาษี
 จัสึ่มมวดยทวยเทวี
 แกวก็ล้อยานือยาปรารม โอบ (๓๑๕)
 ๗

เพลง

แกไกลอัสมาลาไดย
 พระโอบกาบลูกใจแปะทนต์
 ผายผันจากคันทัก
 จอรัสลิ้นลาคประกายไป ๗ เพลง ๗ (๓๑๖)

เพลงว่า

นายเอบนานแลว
 พระแกวหมากี่หาไม
 คินนิชาผันอัสจันใจ
 อยู่ไกลฤาไกลยดไทมณา ๗ เพลงว่า ๗ (๓๑๗)

(๓๑๔) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๔.

(๓๑๕) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๔ - ๑๕.

(๓๑๖) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒ - ๓.

(๓๑๗) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔.

เพลงที่ปรากฏอยู่บนหน้าบท มีตัวอย่างดังนี้

ชา

ชา
๑

เมื่อเอ๋ยเมื่อนั้น
พระโสวัศรัศมีศรีไสย
พรสัใจจอยยังรมไทร
กับมาอาชาในคอยสำราญ (๓๑๘)

ราย

ราย
๑

เมื่อเอ๋ยเมื่อนั้น
พรโสวัศรัศนเรื่องเมืองฝ้า
ฝังสเนาะเพราะจับวินยา
แจงวานางลอมมาไลไป (๓๑๙)

โอ

มาเอ๋ยมาทัน
จับพจนโมจวมมอธนา
ครึ่งกราล่าวกเปนมักหนา
ยักขามันทำเป็นสุคคิถ (๓๒๐)

ไกรทอง

เพลงที่ปรากฏอยู่หลังบท มีตัวอย่างดังนี้

เชือก

(๓๑๘) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓.

(๓๑๙) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔ - ๕.

(๓๒๐) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๙.

แมงรักเบิกเปรทาง

กลางวาง เปรทมมอเต็มไทย

คอบวิทย์อันเกรียงไกร

ไซทานาขึ้นไปจากกงกา ๑ เบิก ๑ (๓๒๑)

ตระ ที่ไซอำนาจรับการสำแดงฤทธิ์เดช

อันตัวของพีริรักไกรระ

จักาเจ้าขึ้นประสมสอง

แมงรักที่จิ้งจงปรองคอง

เต็มมองแดงแก้วมาจไป ๑ เจรจา (๓๒๒)
๑ ณะ ๑

นางนก

ทั้งสองซุกเสมสันบนเทิง

ริทเรื่องควยความพิศไมย

แสนเสเลลวนไพพานใจ

คังโคสมบัคกระดักรา ๗/ นางนก (๓๒๓)

เพลง

ชอกกคคดเลี้ยวเหี้ยวขึ้น

ขึ้นเนินเค้นตรอกชอกเทอ

แดงงามเนนของปรองเปลอ

เหอเหิงเร็งรุงของกุมภา ๑ เพลง ๑ (๓๒๔)

(๓๒๑) ไกรทอง, เลขที่ ๒, มัคที่ ๓, หน้า ๒๖.

(๓๒๒) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๑.

(๓๒๓) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓.

(๓๒๔) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖.

เพลงที่ปรากฏอยู่นามท มีตัวอย่างดังนี้

ไอ้โถม

๑ โถม ๑ โดยเออ ๆ ฟง

.....

เจ้าเบนมุกชั้นเล็กไกร (๓๒๕)

ธา...ไกรควยภูษา

ธา

ธา ๗/ เมื่อนั้น

โถมเจ้ากระทองพงษา

สมสุขควยวิมล (๓๒๖)

เล่นหาขี้หวานป่วนใจ

ราย

๑ ราย ๑ เมื่อนั้น

เจ้าไกรทองวิหิตีสีไธ

เจ้าวิมลจอนาไป

วาแฉวกลดาโคตตามกันมา (๓๒๗)

เพลงโถม

เที่ยวในภูษาดำทอง

เป็นขันของปลอองเปลวผู้มา

ลาย ๆ เลื่อม ๆ พรายเพราะตา

---

(๓๒๕) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒.

(๓๒๖) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓.

(๓๒๗) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕.

รณาควยแควแถมทอง (๓๒๘)

โอราษ

โอราษ ๑ . . . . .

นางเจ้ารำไพพรรณี

โอราษที่เสนาอ้อ

จำยหน้าไปยงไครย (๓๒๙)

โคบุตร

เพลงที่ปรากฏอยู่หลังบท มีตัวอย่างดังนี้

เสมอ

มาถึง

กึ่งกลางมรคาไม้ชาโด

พระเนือยักมอกลงในพงไพร

เพียวชมพรอธมิ่งไม้ที่ในคง ๗/ เสมอ ๗/ (๓๓๐)

เพลงฉิ่ง

แสงกระจ่างคังไฟอกไม้สอง

มุกน่องทองรับจับมั่งมา

แสงจันกระจ่างกลางนพทา

สอดส่องทองหน้าทูกนารีย เพลงฉิ่ง (๓๓๑)
๗/

เชือก

(๓๒๘) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕.

(๓๒๙) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘.

(๓๓๐) โคบุตร, เลขที่ ๕๕, มัดที่ ๑๑, หน้า ๕.

(๓๓๑) โคบุตร, เลขที่ ๕๕, มัดที่ ๑๑, หน้า ๒๐.

หิ้งนางอะสุรีนี่ฤาษิด
นางไนใจจิตขนานหนา
เจ็ญเครื่องเนื่องกันเบนนันมา
ผ่านพากลับหลังเขาวังไน ๗/ (๓๓๒) ๗/

บท

บัดนั้น
สาวสันประหนคมหลี
รับสั่งองค์ท้าวอะสุรี
จรดิมายังประสาทไชย ๗/ (๓๓๓) ๗/

แต่ละ

จะกล่าวลูกขารีกาปักชาสัตว์
ทนะระบัคฟังจะขึ้นภอบินไค
คิดกันองดองปีกแล้วบินไป
ตามในพินวาทะนาวิ ๗/ (๓๓๔) ๗/

กรวานอก

รับภรพลางนางทรงเครื่องประคัม
สะไบทับทรวงกระสันให้ถันหาย
จับกระบองกวัดแกว่งเปนมแสงพราย
ณฉายรื้อมาจากบาดาน ๗/ (๓๓๕) ๗/

(๓๓๒) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๘.

(๓๓๓) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๘.

(๓๓๔) โคมุตร, เรื่องเดิม, หน้า ๑๓.

(๓๓๕) โคมุตร, เลขที่ ๕๕, มัคที่ ๑๑, หน้า ๑๓ - ๑๘.

กราว

พระหัตถ์วากวาจับตะนุศร
 สึงฝูงนิกรสาวดี
 กรันเสจรเสดจจรลี
 สำแรกปถวิขันมา ๗/ กราว (๓๓๖)

กระ ที่ไซ้สำหรับการสำแดงฤทธิเดช
 เมื่อนั้น

พระโคมุตสุดประเสริฐเจ็ดฉาย
 นัยบิณฑามจากพระนองชาย
 ก็นักให้กายายเป็นเงินทอง ๗/ กระ ๗/ (๓๓๗)

ถูกพาทย์

ประกาศกองรื่องหนพระภายพิศ
 กิ่งจักษ์ปริเปรมเกษมสม
 สำเนียงเสียงลั่นถึงชั้นพรหม
 ทะหลอกไปไบนพนมจักะวาฬ ๗/ ขุกภาค (๓๓๘)

รั้ว

เสียแรงน้องชั๊กชวนมาชมชื่น
 ไม่นิ่งกินแลวมาทำไห้ขำจิตร
 ฉ่าขึ้นไปแล้วไม่ไว้วางชีวิต
 ก็แดงฤทธิกลับเปนอสุรี ๗/ รั้ว (๓๓๙)

(๓๓๖) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒ - ๓.

(๓๓๗) โคมุตร, เรื่องเดิม, หน้า ๑๗.

(๓๓๘) โคมุตร, เลขที่ ๕๕, มัดที่ ๑๐, หน้า ๔๘.

(๓๓๙) โคมุตร, เรื่องเดิม, หน้า ๕ - ๖.

เชือกฉิ่ง

แล้วชวนน้องกรประคองนกระเพจ
 สองเสด็จมาในพระ เวทล
 กลอย ๆ ลอยเลื่อนตามลุ่มน
 สूरียลล่างราชราศรี ๗/ (๓๔๑)

โถม

พระพลางระโถมโถมรับชวัน
 นางยักกระสันหันษา
 หึ่งสองศกเกษมเปรมปรา
 เห็นอแพนรนาพรายพัน ๗/ โถม (๓๔๑)

กระ

ที่ไซ่สำหรับการนอน
 หดว่าทรงเคชเกษกระชักร
 จะ เคืองชักรากินดินแห้ง
 หด่าพระจอมจักไม่รักแรง
 ลงนอนกรีกมีกระแวงกิดรัก ๗/ กระ (๓๔๒)

โอด

แท่นแกวมากถ่าน้ำกระเพอม
 สิ้นลาเลื่อมเกษลงสงสนาน
 จะสามสูญมุดมองในทองธาร
 พญามารร่ำพลางนางโศกี ๗/ โอด (๓๔๓)

(๓๔๑) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๒ - ๑๓.

(๓๔๑) โกบุตร, เลขที่ ๕๕, มัคที่ ๑๑, หน้า ๓๒.

(๓๔๒) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๒.

(๓๔๓) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖.

เพลง

จึงไต่สงทรงเครื่องเรื่องจำหรัค
 เนวาระรักอะแรมแจ่มไสย
 พรอมที่เลี้ยงสาวสันกำนันใน
 ความเสด็จทรมไวยจรัล เพลง (๓๔๔)
 ๗/

กลองโชน

ตรักขานองค้อคะฉายา
 ทั้งสองโอรสสาเรื่องสี่
 อักสนมกำนันขันที
 ความเสด็จจรลีมาลงแพ กลองโชน (๓๔๕)
 ๗/

เพลงที่ปรากฏอยู่ในบท มีตัวอย่างดังนี้

ชา

ชา มาจะกล่าวบทไป
 ทาวตะวันนาคายักรวี
 เบื้องเตียรเนนเกียรระสุรี
 ทางเนนนาทีเกรียงไกร (๓๔๖)

ราย

ราย วันนั้น
 อองคทาวตะวันยักษา
 คึกถึงหัตตะกรรณะสุรา

(๓๔๔) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑ - ๑๒.

(๓๔๕) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕.

(๓๔๖) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑.

ไม่ได้ไปมาเยี่ยมเยือน (๓๔๓)

ไอ

ไอ ๗/
ไอว่าอะนิจาพญายัก
เคยพูดเล่นเทหนักกร โคมสาร
เคยรวมกะพอกจอกจาร
เคยกินไชยะบานเสงมา (๓๔๔)

ชาตรี

ชาตรี ๗/
โคมเจลา
ขอถามเจานวลของอย่าหมองสี
โคมอยู่ในอุบลขลที่
อะนิจาปราณีบ้านองรักษ (๓๔๕)

ไอโถม

ไอโถม ๐
ฮวันอ่อน
สมเปณอัมพรจะมีไทน
พืมาหาโถมงามความอาไลย
เจ้ากระนคตกใจสิ้นเกราะห (๓๔๖)

ขมดง

ขมดง ๐
ดูเทียบกั้งกั้งคักมาจักปลุก
บางมีลูกสุกหามงามระหง

(๓๔๓) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒.

(๓๔๔) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓ - ๔.

(๓๔๕) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๓.

(๓๔๖) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๖.

ระบายนอกศอกกานอยู่เวียรวาง
เหมือนไมองคหรีกริมพระโรง (๓๕๑)

พญาโศก

พญาโศก ๗/
ลคองกล้งบน เตียง เกียงพระนอง
พระกรีกทรง โดยคินฉวิลหา
กีกกนึ่งถึง โฉพระนิกา (๓๕๒)
พระราชานันป่วนรันจวนใจ

ไชยเชษฐ (๓๕๓)

เพลงที่ปรากฏอยู่หลังบท มีตัวอย่างดังนี้

เสมอ

กรนถึงขึงสวนมาลี
ทานที่เกยเลนนำเขนไส
ชวนว่าลา กับ เลานางสาวไชย ..
ดงในคักที่ไทยปริรคา ๗/ เสมอ (๓๕๔)

เพลงฉิ่ง

ทังกรายกริมเพียนทองซันลองเสี้ยน
บางชวน เพือนกางกอนซอนมัตดา
ทงชาหลวงสาวสันกัลยา

(๓๕๑) โหมกตร. เรื่องเคิม, หน้า ๘ - ๙.

(๓๕๒) เรื่องเคียวกัน, หน้า ๑๗ - ๑๘.

(๓๕๓) เลือกเฉพาะเล่มที่ไม่มีเนื้อความซ้ำกับพระราชนิพนธ์

(๓๕๔) ไชยเชษฐ. เลขที่ ๘๖, ๑๘, ๑๘, หน้า ๒.

เลนปะ เบิ่งปิตตาสนหากัน เพลงฉิ่ง (๓๕๕)
๗/

เชิด

จำปาทองว่าจะ เลี้ยงไว้มุเลน
ยังไม่เคี้ยวทเหนเบมไฉม
ขวนเลาสาวนรีกล่าไกล
เขายังวังในหมี่โคธา เชิด (๓๕๖)
๗/

ขับ

บักหัน
เจ้าแกมกิมประนมไว
ลูกแสนลีนลากล่าไกล
มาทนมายจ่ายไปทุกตำบล ขับ (๓๕๗)
๗/

กลม

บคน
มาตุลรับส่งไสเกษา
ออกจากวิมัลโสภา
เหาะมาในราชราตรี กลม (๓๕๘)
๗/

กรวอนอก

รับรทจตุรงโยธา
ตัดขรางทางมาในป่าไผ่

(๓๕๕) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒.

(๓๕๖) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒ - ๓.

(๓๕๗) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๐.

(๓๕๘) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๗.

นันทะยัคนานาคลาไคล
กราวนอก (๓๕๘)
ครึ่งไปยังบัณดินลา ๗/

สิ้นวล

บัพณ

วิลานาริษโรไส

รพพวงมาดาแล้วคลาไคล

ออกจากวงในแล้วเกินมา

ฉีนวน (๓๖๐)
๗/

เพลงชา

กึบแล้วสังเลานางสาวไช

เจ้าจะไปสวนขวัญไทรนษา

ถึงเลนน้ำลำทานทารา

ชวนพลางพวงมาดาไคล

เพลงชา (๓๖๑)
๗/

เช็ดฉิ่ง

ตะเข้ฝาดทางคางคังคิมมีต

เลื้อยคี่ชี่ชกั้งอ่อกกลม

สิ้นชีวันบันไลกายยับ

ไตคยลขยรายนสามสายซัด

เช็ดฉิ่ง (๓๖๒)
๗/

ได

บัพณ

(๓๕๘) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘.

(๓๖๐) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๘.

(๓๖๑) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑ - ๒.

(๓๖๒) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑.

ตะเข้เจโกโงหัง
 กล่าห่านกล่านออกนอกวัง โธ (๓๒๓)
 ล่าหังขี้ล่านสำรานใจ ชะ

โธ

เพราะตะเจเจ้าก้ามทำเหต
 มีคู่เรพิโรฎโกรฎชา
 ไทเนนเยือกุมักังวี่ลา โธ (๓๒๔)
 หลพลางกัลยาภิโสกี ๗/๕

มะโหรี

เจทรอบขอบโขกแล้วโมกควน
 ตกชวณดูกรักเส่นหา
 ตระแจะตันจุนเจิมักคร่า มะโหรี (๓๒๕)
 ยักษาก้อวยพรภอรไชย ๗/

กลองโยน

ชวณวี่ลากำนไนโกลกตา
 มาหังว่อข้อฟ้ากัลดาม
 ไพรพลโยทาสะงางาม
 แหตามกัลยาคลาโคล กลองโยน (๓๒๖)
 ๗/๕

เพลงที่ปรากฏอยู่หน้าบท มีตัวอย่างดังนี้

-
- (๓๒๓) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๐
 (๓๒๔) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๐
 (๓๒๕) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๑๐
 (๓๒๖) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๔๐

พระองค์

๑/
พระองค์
เข่นชานำที่นภอเป็นถึง
บางถอนทั้งบัวเงินหันมา
ทั้งโกมุคัสตะบันสันตะว่า
บางเกมมาธิมเลนไหเข่นใจ (๓๖๓)

โอ

๒/
โอ
เมื่อนั้น
พรมารดาอักษันชวนที
คิมอักษักประมาทวยปรานี
คังจะสิ้นชีวิมัน ไลลิ่ง (๓๖๔)

ยานี

๑/
ยานี
มาจะกลาวนทไปย
ถึงทาวหัตไนโกษรี
อาขอรอนเรากังอักษัก
สิกษีร เลงทีพร เนคไป (๓๖๕)

ราย

ราย
จิงทรักสังเพะรามาคุลี
จิงลิ่งไปบัตะภีไพรสัน
จำแลงเบหมะฎุกสิริสุวัน
ไหไชยะเชคคิตทนไลไปย (๓๖๖)

(๓๖๓) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒.

(๓๖๔) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔.

(๓๖๕) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๖.

(๓๖๖) เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

ชุมนุมกลอน

ขมทะเลาษ ๗/๕ โฉมยิ่งขีโยาเซาทองสั่ง
 ระนึ่งฉิ่งฉัตรปรีพรมังษา
 อามนำชำระกายา (๓๓๑)
 ละลางแบ่งแวงทาดอระกาย

ขำ

๗/
 ขำ ในสารขีรวินามไชยะเขต
 มาทูล เททวะนีกาวงสะหมอน
 พ็ญเมืองเหมันพระกอน (๓๓๒)
 เทยิวสันจอรุกป่าไคมาทับ

เอกบท

๗/
 เอกบท ในสารขุบพะยั้งนึ่งนำษ
 อะพัวามมือพิคอะคิณร
 สั้งสานพร เซทามาอาวณ (๓๓๓)
 ญนะกอน เคยสารานภาษา

พญาโศก

พญาโศก ๗/
 เมื่อนั้น
 ไชยะเขตฟ่งพีเลียงเพียงสั่งชา
 ทอบพลาทางเขตขลันนา (๓๓๔)
 พัวานีจริงทุกสิ่งอัน

(๓๓๑) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๔.

(๓๓๒) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๑.

(๓๓๓) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๒.

(๓๓๔) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๕.

พระรถเมรี

เพลงที่ปรากฏอยู่หลังบท มีตัวอย่างดังนี้

เชิด

หรือนางที่เลี้ยงมันถิ่นเสีย

อีเจากำยำเยี้ยไมกิกอาน

วาแลวแกมเขางาน

ดินสานไปทานางทาศรี ๗/ เชิด (๓๗๕)รำ

วาพลางทางอานชิงอักม

เป่าลมไหทองกัลยา

จะไทนางหลังเลสะเนหา

จะถานถึงกัลยาทศนารี ๗/ รำ (๓๗๖)เชิดฉิ่ง

คิดแลวจึงเกบคอกมูมณา

จะรอยมาลาให้โถมสี่

รอสแลวพระจิ่งเศกเรวทัมที่

ลอยในสะสี่หมี่ทันนาน ๗/ เชิดฉิ่ง (๓๗๗)โหม

คอยรักคอยไกรคอยหายทุก

แสนซุกสะนุกดำทั้งจำง

---

(๓๗๕) พระรถเมรี เล่ม ๕, เลขที่ ๔ มัคที่ ๔๓, หน้า ๔๖.

(๓๗๖) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗ - ๘.

(๓๗๗) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒.

แสนสนิทธิพิทวาคีไมกลาคอง
 บัฒมจิตพิทหวางทางสงสาน โลม (๓๓๕)
 ๗/

กลองโยน

นางทรวงออทองอันเลขา
 ดั่งเทพลีนลาจากสะหวัน
 ออกจากเกยแก้วแพรวพสัน
 ฝูงก้านิลลอมองนางเหวี่ กลองโยน (๓๓๕)
 ๗/

จ่ายของ

ซักพาศิคมเมทนคมสัน
 ทำระบันทวงทีผู้เค้เก้า
 เทนชายบุษปากไมยากเอา
 ดึบลดาออกมาจ่ายของ ๑ จ่ายของ (๓๔๕)

เพลง

แสนสาวชาวระแหมโยธา
 ความเจ้าเขามายู่มีกอง
 พร้องเจ้าขึ้นตำนักทอง
 สองมีรพินองคอยลีนลา ๗/ เพลง ๗ (๓๔๑)

ศิลป์สุวิวงศ์

เพลงที่ปรากฏอยู่หลังบท มีตัวอย่างดังนี้

-
- (๓๓๕) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๑ - ๓๑๐
- (๓๓๕) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐
- (๓๔๐) พระรถเมรี โลม ๓, เลขที่ ๓, มัคที่ ๔๓, หน้า ๕๐
- (๓๔๑) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗ - ๘๐

เสมอ

เหล่าฝูงทาวนางเงาแก
 เสด็จเสด็จตามไปขโมยไขไค
 พรองก็เสด็จกลดาไกล
 ไปยังเกยแกวมณี เสมอ (๓๔๒)

เพลงฉิ่ง

วิกาเหนนางกล่ากรวน
 กลานควนดั่งมาไม่ซาไค
 ไปเกยมองบุบผามาไค
 ไคแล้วขึ้นไปถวายนาง เพลงฉิ่ง (๓๔๓)

เวท

พนักงานฝ่ายหน้าฝ่ายใน
 พรอมกันไสวทวนหนา
 พรปิติรุ่งทรงศขโดยรา
 พรทิดาทรงว้อจระกัม (๓๔๔)

อุบาย

สยายเกลวหัวหอคะบองแก้ว
 แลวลอมดั่งไปคนสังค
 สิ่งระรนาพนาภาเหลืออดค
 คัมกรงเขาไปทางในวัน ๗/ อุบาย ๗/ (๓๔๕)

(๓๕๒) ศิลป์วิวงศ์ เดิม ๑, เลขที่ ๒, มัคที่ ๑๒๕, หน้า ๔.

(๓๔๓) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐ - ๑๑.

(๓๔๔) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๒.

(๓๔๕) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๐.

รั้ว

คิดแล้วเทพเจ้าเขาคลไจ
 ไท้ภูมารคลานไปทีไคทณ
 เขาลวงโพรงไม้เบงหลายหัด
 ควยพุดทเวาเขาคนใจ รั้ว (๓๔๖)

กล่อม

หมี่กระนั้นจะฉันทานอง
 จะไมช่วยมิดปองเทคใหญ่
 ปลอมพลาถบันทมิรมใน
 แสมันเทิงใจในยไสยา กล่อม (๓๔๗)

โลม

พระขอนอ้งโอบอุมขึ้นบนที
 ยวนยี้ควยความพิศใหม่
 ทั้งสองส้มเมื่อนจิตทีคิกไว
 กังโคเสวยสะวันจัมวิมาน โลม (๓๔๘)

ตระ

ที่ไซ้สำหรับกาณอน
 น่านางสาวศิริทีเลียง
 เทยิงไกรไกรยูตามวิโส
 วิก่าช้กมารทองปองป็ตรไว
 กับสูทิมหลับไปควยการณ ตระ (๓๔๙)

(๓๔๖) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๑ - ๓๑.

(๓๔๗) ศิลป์วิวงศ์ โลม ๒, เลขที่ ๓, มัคที่ ๑๒๕, หน้า ๓๕.

(๓๔๘) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕.

(๓๔๙) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑.

กลองโยน

ครันถึงจึงเสกจันเอยมาก

พรอมมอآمدทั้งนี้

เสกจันยงคชศิริ

พรอมแล้วทามทีเสกจะไป

กลองโยน (๓๕๐)

โอด

เพนส่งบสงักเจียบสำราญ

กระมอมฉันจึงเขาอาไส

ซาเปนชาวคงพลงมาไน

ควนหมี่ควรงโคปรานี

โอด (๓๕๑)

เพลง

ครันเจียบสะงักลับตา

สาวไซไปมาสับสน

นางเรยิกเอาไปสองคิน

จรคิดคอยลอบออกไปพลัน

เพลง (๓๕๒)

เพลงที่ปรากฏอยู่หน้าบท มีตัวอย่างดังนี้

ราย

ราย

เหวยเลานักเทศน์ที่

ไปสั่งมัตกรินอยใหญ่

ทั้งดูรักสุทินดวงใจ

(๓๕๐) ศิลป์สุวิวงศ์, เรื่องเดิม, หน้า ๔ - ๕.

(๓๕๑) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘.

(๓๕๒) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕.

เราจะไปข่มขวัญอุทยาน (๓๔๓)

ชา

ชา
๐

ว่าแล้วพระเวียงอักษรวง
กรงหมาพรพีเลี้ยงหาชาไม
เจมกายมวคักทักเวียนไป
ทำที่หมายจะไพบรานี (๓๔๔)

พิศชา

พิศชา
๐

โอวาพระภายทรงกลิ่น
หอมกลิ่นมุงางะอกเอย
เหมือนจะอมกลิ่นสุคตมาช่วยเซย (๓๔๕)
พระนองเอยมันทมเสยเกียร

โอ

โอ

เมียนัน
พระสิ้นแสรมนิกเสนไนย
อุมอ้งหโอรุไสยศักดิ์ไย
นำพระเนคทาวไลลิ่งนองแนว (๓๔๖)

ขมคลาช

ขมคลาช
๐

แล้วนางนุงผาปะปุ
สะไบชาคทะสูงรวง

(๓๔๓) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๐.

(๓๔๔) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๐.

(๓๔๕) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๗.

(๓๔๖) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๖.

งามประโลมวาทิตพิศไสม
 ภัทมองงามคล้ายทองอุไร (๔๔๑)
 ยกไหลยอยเฝิมเปมแสงพราย

ชาตรี

ชาตรี เมื่อนั้น
 พระทริงโณมประโลมพิศใหม่
 เหมนางกระนุกักใจ (๔๔๒)
 ฐวะไนแยมสวนชวนภาที

ไอโอม

ไอโอม เจ้าเอย ๆ งามถัก
 ยอดรักควนกับที่เสียโค
 ไชยจะแกลงแกงกำราพิไร (๔๔๓)
 คุณของทวงใจอยุจิง ๆ

---

(๔๔๑) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔.

(๔๔๒) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕.

(๔๔๓) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖.